І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 214. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 21-го ЛИСТОПАДА 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 21, 1967 No. 214. VOL. LXXIV.

СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ ЗАКІНЧЕНО СХВАЛЕННЯМ МАНІФЕСТУ, ЗВЕРНЕННЯ І РЕЗОЛЮЦІЙ, СТВОРЕННЯМ УСТАНОВИ СКВУ ТА ВИБОРОМ ЙОГО СЕКРЕТАРІЯТУ З О. Д-РОМ ВАСИЛЕМ КУШНІРОМ НА ЧОЛІ; ПОНАД 10,000 ОСІБ ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ВЕЛИКІЙ МАНІФЕСТАЦІЇ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ В МЕДІСОН СКВЕР ҐАРДЕН; ПРОВЕДЕНО ДВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ, ЩО МАЛИ НАЙШИРШИЙ ВІДГОМІН; КОНГРЕС СВОЇМ ПЕРЕБІГОМ І УСПІХОМ ПЕРЕЙШОВ НАЙКРАЩІ СПОДІВАННЯ.

СКВУ — НАЙБІЛЬША МАНІФЕСТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЄДНОСТИ

Ню Йорк. — Світовий Конґрес Вільних Українців, ідею якого видвигнено ще в 1930-их роках та який під час останніх сімох років його практичної підготови викликав безліч усіляких сумнівів, відбувся впродовж минулого тижня та своїм перебігом і вислідом перейшов навіть найсміливіші надії і сподівання. Він був найбільшою маніфестацією української єдности в церковній, громадській і політичній ділянках життя українців у вільному світі та найбільш вимовним доказом, яких успіхів можна добитись спільними силами. Щойно відбутий СКВУ був здійсненням найсміливіших мрій та перейде до історії, як одне з найбільших досягнень українців у вільному світі в їхніх зусиллях допомогти рідному, поневоленому але не скореному народові в його змаганнях до волі і державної незалежности. Перебіг та вислід цього Конґресу буде ще довго темою розмов, інформацій та коментарів. У цьому числі „Свободи", що друкується кілька годин після закінчення СКВУ, подаємо тільки найголовніші інформації про кінцевий перебіг та остаточний вислід цього Конґресу та про зв'язані з ним імпрези.

СТВОРЕНО УСТАНОВУ СКВУ ТА ОБРАНО СЕКРЕТАРІЯТ

Друга частина недільної сесії СКВУ була присвячена справі постійної установи: Світовий Конґрес Вільних Українців з її Секретаріятом, який буде постійним органом, залишеним після СКВУ. Статут цієї установи і Секретаріяту реферував голова Статутової Комісії д-р Матвій Стахів, який подав принципи, на яких спиралася праця Статутової Комісії, і її висліди. Він ствердив, що всі побажаня централь окремих країн до проєкту статуту що його вже раніше узгіднено, розглянено та в міру можливости прийнято на увагу, оскільки лише вони не перечили основній структурі передбачених установи і Секретаріяту. Ця основна структура оперта на засаді, що завданнями установи і Секретаріяту є в першу чергу координація діяльности краєвих центральних репрезентацій, — а всі інші організації, що хочуть переводити в Секретаріяті свої справи чи мають відповідні внески і суґестії — мусять діяти через свої центральні організації. До тексту статуту, узгідненого перед тим, додано тепер постанову, що до Секретаріяту входять по одному Ієрархові від Української Православної й Української Католицької Церков та один представник від Українських Протестантських Церков. Персональна справа належить Номінаційній Комісії.

При Секретаріяті діятимуть Ради й Комісії для окремих ділянок національного життя на основі правильників, що їх виготовує Секретаріят.

На внесок Номінаційної Комісії, від якої звітував її голова проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, прийнято принцип, що Секретаріят складається з 15-ох членів представників країн, трьох репрезентантів Церков і представниці СФУЖО, що її делеґує та централя жіночих організацій. Поіменно обрані такі особи:

З Канади: о. д-р Василь Кушнір, Микола Плав'юк, Іван Іванчук і Іван Сирник. *Із ЗДА:* Йосип Лисогір, Ігнат Білинський, д-р Богдан Гнатюк і д-р Матвій Стахів. *З Европи:* Антін Мельник, Святослав Фостун, Омелян Коваль і о. Іван Бачинський. *З Арґентини:* д-р Василь Іваницький. *З Бразилії:* Степан Плахтин. *З Австралії:* Мирослав Болюх. *Від Церков* увійшли: Впреосв. митрополит Максим Германюк від Єпископату Української Католицької Церкви. Впреосв. архиєпископ Мстислав Скрипник від Української Православної Церкви, та пастор Іван Яцентий від Українських Протестантських Церков.

Обрано також Контрольну Комісію.

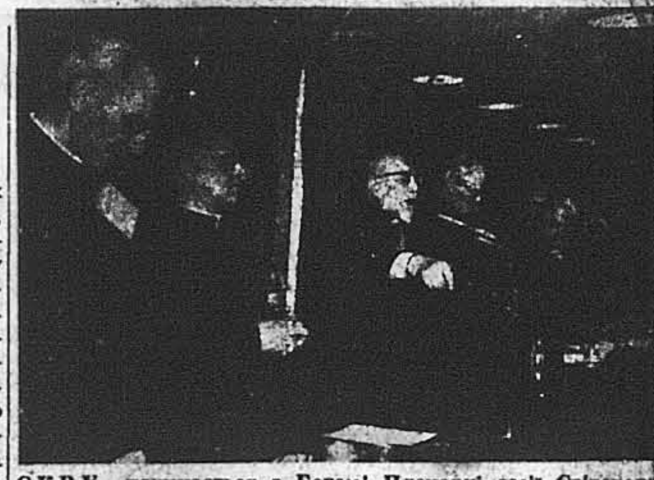
Повний склад Президії та поділ функцій буде поданий в черговому числі „Свободи".

На кінець — привітання і звернення

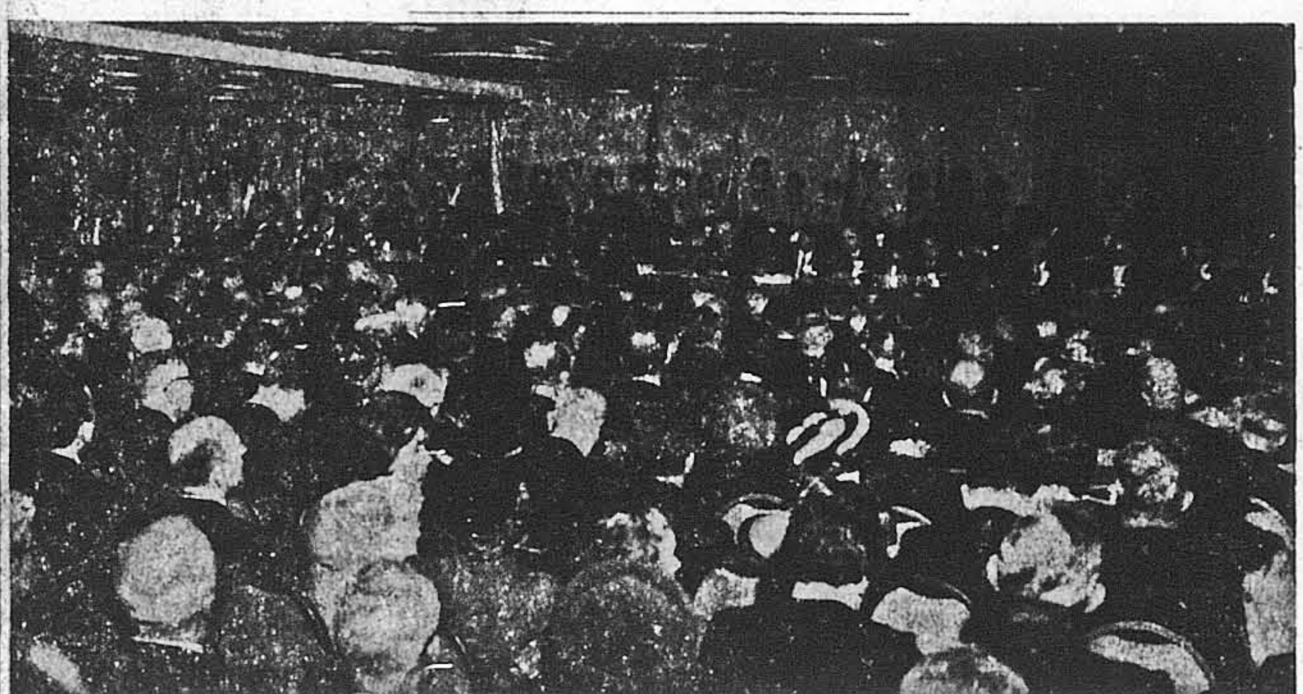
Після вирішення справи Світового Конґресу Вільних Українців, як постійної установи з своїм Секретаріятом, як виконавчим органом, вислухано й схвалено акламацією привіти: українському народові, українським засланцям, що караються з волі окупантів України, борцям української культури, політичному світові, Державному Центрові УНР на чужині та всім групам поза ним, які борються за визволення України, і приятелям українського народу в усьому світі, які своїми діями сприяють визволенню України.

Могутнє враження зробило відчитання Впреосв. архиєпис. Мстиславом (Українська Православна Церква в ЗДА) спільного маніфесту-звернення всіх Владик Української Католицької і Православних Церков, приявних на Світовому Конґресі Вільних Українців, з митрополитами Максимом Германюком, Амврозієм Сенишиним та Іаоном Теодоровичем у проводі, та заступлених на Конґресі представників Українських Протестантських Церков. Заля вчинила Владикам стоячи велику овацію.

Сесію закрив короткою промовою Йосип Лисогір.

СКВУ починається з Богом! Пленарні сесії Світового Конґресу Вільних Українців започаткував молитвою Митрополит Української Православної Церкви в ЗДА Блаженніший Іоан Теодорович. Поруч нього (на фото другий зліва) стоїть речник Єпископату Української Католицької Церкви на СКВУ, Митрополит Української Католицької Церкви в Канаді ВПреосвященніший Кир Максим Германюк.

Починаються пленарні сесії Світового Конґресу Вільних Українців. Прапори в руках молоді, президія та частина учасників СКВУ під час його відкриття президентом Пан-Американської Української Конференції о. прелатом д-ром Василем Кушнірем у четвер, 16-го листопада 1967 о год. 2-ій попол в готелі. Н.П. Гілтон

ВЕЛИКА МАНІФЕСТАЦІЯ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ У МЕДІСОН СКВЕР ҐАРДЕН

Ню Йорк. — У суботу 18 листопада 1967 року, відбулася тут з нагоди першого Світового Конґресу Вільних Українців величезна політична Маніфестація. Понад 10 000 українців і українок, старих ветеранів Визвольної Боротьби і молодих вояків та старшин-українців, які щойно повернулися з фронтів у В'єтнамі, тисячі молоді з усіх молодечих організацій, представники 20 країн вільного світу — делеґати на СКВУ — зібрались у Медісон Сквер Гарден, як було оголошено при вході велетенськими літерами, на „Маніфестацію за волю України". Зібрались вони під зверхництвом Владик своїх Церков, у присутності найвищих політично-громадських провідників усіх напрямків, діячів культури і мистецтва, представників усіх прошарків українства у вільному світі, щоб заманіфестувати свою рішучість допомогти українському народові в його змаганнях до волі і незалежности. Колосальна заля була прикрашена синьо-жовтими полотнищами, з великим написом українською і англійською мовами: „Світовий Конґрес Вільних Українців", з золотим державним гербом України — Тризубом. В одному кінці залі-колоса розмістилась велика симфонічна оркестра під диригуванням проф. Олександра Берника, з двома славними хорами: „Думкою" з Ню Йорку, „Прометеєм" з Філядельфії та солісткою Ню Йорк Сіти опери Мартою Кокольською. У протилежному кінці біля півищення з мікрофоном, перед почесною трибуною, стояли два прапори свободи: зоряний американський і синьо-жовтий український. Перед тим півищенням була трибуна для найвищої репрезентації української спільноти у вільному світі, що високо підняла прапор державної України над світом і ніколи його не схилить, щоб перенести його у вільний державний Київ.

Початок Маніфестації

Перші точки великої програми були присвячені українському мистецтву, рідній культурі, яку на Україні нищить російський окупант, але яка вільно розвивається і зберігається у вільному світі. Після кількох танцювальних точок молоді в українській ноші, загримів український марш у виконанні симфонічної оркестри, і на манеж — долину залі, почали рівними колонами входити тисячі членів молодечих організацій, несучи прапори СУМ-у, Пласту, МУН ОДУМ-у; Зібраних привітав інж. Микола Семанишин, голова Мистецької Комісії — українською мовою, Володимир Бакад, керівник мистецької програми — англійською мовою, а потім заповідала програму акторка і співачка Валя Калин-Магмет та Вол. Бакад наперемінну двома мовами. Інж. М. Семанишин у перших словах промови привітав від імени понад 10 тисяч зібраних українців, і від імени понад 2 мільйонів українців у вільному світі — найвищих Ієрархів усіх українських Церков та чільних діячів вільної частини українського народу — його політичної еміґрації у світі.

(Закінчення на стор. 4-ій)

НА СКВУ БУЛО 1 003 ЗАРЕЄСТРОВАНИХ ДЕЛЕҐАТІВ

Від Верифікаційної Комісії звітував її голова мґр І. Базарко, який відчитав статистичний підсумок зареєстрованих делеґатів за країнами:

Австрія	2
Австралія	6
Арґентина	21
Вел. Британія	15
Бельгія	4
Бразилія	6
Венесуеля	4
Італія	1
Голляндія	1
Люксембурґ	1
Німеччина	12
Франція	8
Чіле	1
Параґвай	1
Швайцарія	1
Канада	224
ЗДА	695
Разом делеґатів	1 003

Очевидно, Реєстраційне Бюро СКВУ записувало тільки делеґатів, зголошених перед Конґресом і під час нього, а не брало на увагу гостей, яких в ході сесій СКВУ було вдвоє більше, — з Ню Йорку та різних міст ЗДА й Канади.

День волі для України й інших поневолених народів вже близько — заявив кол. прем'єр Канади Діфенбейкер у своїй промові на заключному бенкеті СКВУ

„Українці є найбільш витривалими і завзятими борцями за свободу свого народу і країни" — ствердив у своєму слові колишній прем'єр Канади Джан Дж. Діфенбейкер, головний промовець під час урочистого бенкету, що ним завершено Перший Світовий Конґрес Вільних Українців у неділю 19 листопада 1967 року. Нав'язуючи до відзначуваного тепер совєтським комуністичним режимом 50-річчя т. зв. жовтневої революції, Джан Дж. Діфенбейкер пригадав, що Совєти не здійснили ні однієї із обіцюваних ними ґарантій свободи для визволених внаслідок революції народів колишньої російської імперії. Усі ці народи позбавлені до сьогодні не тільки державної суверенности, але й таких свобід, як свобода слова, виборів, релігії. В дальшому кол. прем'єр Канади цитував часто слова Шевченка про Україну і її прагнення до волі й гаряче бажання українців здійснити Шевченків „Заповіт". Насвітлюючи сучасну ситуацію в світі Джан Дж. Діфенбейкер заявив, що сьогодні мусять бути зроблені всі заходи, щоб забезпечити не тільки мир і свободу у світі, але також справедливість й людські права для всіх народів і людей світу. Так же само мусить бути натаврована гіпокризія Совєтського Союзу, представники якого виступають проти колоніялізму в інших частинах світу в той час, як поневолені ними народи находяться в куди важчому колоніяльному становищі, позбавлені права на самовизначення. День Волі для України, дзвони свободи у Києві вже недалеко — закінчив свою промову Джан Дж. Діфенбейкер, виступ якого і промову зустрічали численна зібрані учасники бенкету, в числі ок. 1.500 осіб бурхливими оплесками.

Джан Дж. Діфенбейкер

Розпочав бенкет Антін Батюк, віце-президент УККА, короткою святочною промовою, повідомивши, що майстрами церемонії будуть адв. Робертс і ред. Вол. Душник. Марія Лисогір, при акомпаніяменті В. Гентиша, відспівала Американський гимн та заінтонувала гимн „Ще не вмерла", підхоплений усією залею. Впреосв. архиєп. Вінніпеґу й митрополит канадських українців Максим Германюк відчитав молитву, в якій дякував Всевишньому, що „дав силу і розум" перевести Світовий Конґрес Вільних Українців у згоді, ладі й із вислідами, що вийдуть на добро Україні. Після того Вол. Душник і Іван Робертс представляли почесну Президію бенкету і гостей, які сиділи у трьох рядах на естраді, як також видатних осіб на залі.

Після промови Джана Дж. Діфенбейкера, яка була атракцією і кульмінаційною точкою програми, адв. Іван Робертс представив учасникам бенкету президента УККА проф. Лева Добрянського і попросив його до слова й переведення церемонії відзначення Джана Дж. Діфенбейкера. З'ясувавши заслуги кол. прем'єра Канади для справи свободи українського й інших поневолених народів, зокрема його рішучі виступи проти московського колоніялізму, проф. Добрянський вручив Джанові Дж. Діфенбейкерові Шевченкову Медалю Волі з окремою грамотою. Дружині кол. прем'є-

(Закінчення на стор. 5-ій)

ПІД ЧАС СКВУ ВІДБУЛОСЯ ДВІ ВЕЛИКІ УКРАЇНСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ

Ню Йорк. — Під час Світового Конґресу Вільних українців відбулися в Ню Йорку дві великі українські демонстрації, що мали найширший відгомін в місцевій пресі, телевізії і радіо. Перша демонстрація відбулася перед Об'єднаними Націями в п'ятницю, 17-го листопада, та мала дуже спокійний характер, що й підкреслювано опісля в пресових, радіових і телевізійних інформаціях. Інший, бурхливий характер мала друга демонстрація, що відбулася в суботу після Маніфестації за Волю України в Медісон Сквер Ґарден перед будинком совєтської місії до ОН та в якій інтервеніювала поліція.

Перед Об'єднаними Націями

З нагоди першого Світового Конґресу Вільних Українців, у п'ятницю 17-го листопада відбулась перед будівлею Об'єднаних Націй одна з великих українських політичних маніфестацій перед ОН: щонайменше 2,000 українців взяли участь у тій антикомуністичній демонстрації і щонайменше 10 американських та закордонних репортерів — з телевізії, з радіостанцій, різних пресових аґентств фільмували, фотографували та брали інтерв'ю розпитували окремих демонстрантів про причини цього такого масового, виступу. Популярна американська телевізійна коментаторка, вельми вродлива бльондинка Джін Парр з СіБіЕс понад одну годину провела між демонстрантами, і автоматичні кінокамери з звукозаписом відразу уточнювали її розмови з президентом УККА та президентом Тижня Поневолених Націй д-ром Левом Добрянським та іншими. Проф. д-р Лев Добрянський, відповідаючи на запитання, стисло розповів про 50-річчя московсько - большевицької контрреволюції супроти національних революцій в Україні 1917 року та в інших країнах; згадував про УПА та про причини скликання СКВУ. П-і Слава Стецько, на запитання, чому між демонстрантами перед ОН так багато жінок, відповіла, що українки завжди йшли поруч із чоловіками і синами у боротьбі за самостійну Україну, також гинули в боях проти московських імперіялістів, гинули в УПА, мучаться і тепер по комуністичних тюрмах новітньої Російської імперії — СССР. Між закордонними журналістами був офіційний представник ОН, який усе нотував, але не забажав назвати свого прізвища і кого саме він репрезентує. Демонстрацію, на чолі з прапорами Америки і національної України, фільмували і для телевізії, і для документації: п. Ярослав Кулинич, п. Солук, декілька українських делеґатів із Европи. Демонстранти почали прибувати скоро по 12 г. дня, коли на СКВУ було оголошено обідню перерву, а закінчили свою стриману і речеву маніфестацію о 1 : 30 год. Сотні службовців ОН, тисячі проїжджих в автобусах та автах читали такі транспаренти англійською мовою: „Москва, геть з України!", „Російська контрреволюція не переможе української революції!". „Російський большевизм, це обман, щоб підкорити світ", „Російські кацети — сором нашого століття", „Звільніть українських письменників!", „Домагаємось вільних виборів в Україні під наглядом ОН!", „Комуністи, геть із В'єтнаму", та багато інших. Духовні отці, студентська молодь, робітники і робітниці, професори і селяни у дружніх лавах несли транспаренти впродовж двох бльоків перед ОН, співаючи „Не пора" та інших пісень. Від СКВУ, УККА, ООЧСУ, ПАБНА роздавали тисячі листівок. На закінчення люди стали обличчям до прапорів і закінчили демонстрацію гимном „Ще не вмерла Україна". Поліція не мала жодного закиду щодо поведінки демонстрантів. Інакше було під час демонстрації у суботу 18. листопада. (ЛП).

(Закінчення на стор. 5-ій)

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Ict. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нахил до зміни

Д. Д. Айзенгавер заявив недавно, що йому здається, що „ця країна починає відчувати потребу зміни". Прикметний американській вдачі нахил до зміни — місця замешкання, автомобілів, різних — ще добрих — предметів першого вжитку — помітний також у політиці з роками. Люди прагнуть чогось нового — нових ідей, нових методів, нових облич при державній кермі. Цей гін, очевидно, підсилюється відсутністю наявних успіхів. Тоді зроджується нетерпеливість і — шукають винуватця в провідниках, в уряді.

В „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 6 листопада читаємо: „відчувається зміна настрою в цій країні супроти зовнішнього світу". Такий настрій — мовляв — у Конґресі й поза ним — „рід розчарування, що ЗДА взяли на себе забагато закордонного тягару". Цей настрій, твердить названий часопис, назрівав уже довгий час, а яскраво виявився він у зв'язку з В'єтнамською війною. Але й поза В'єтнамською проблемою помітне настороження щодо закордону: Конґрес драстично обнижує допомогу закордонові; критикується ліберальну торговельну політику Уряду, під кутом вимог встановити імпортові квоти задля охорони власної продукції проти конкуренції дешевих імпортованих товарів; зростає невдоволення союзниками, при чому вимагається, щоб союзники ЗДА в більшій мірі брали активну участь у В'єтнамській війні проти комуністів.

В американській закордонній політиці довгий час змагалися течії ізоляціонізму й інтернаціоналізму. Щойно дві останні світові війни вивели Америку на широке міжнародне поле з призначенням їй керівної ролі після розпаду Британської імперії і внаслідок зростання імперіялізму Совєтського Союзу. Але як безпосередньо після першої світової війни розчарування Америки Версальською конференцією виявилось у відмові Сенатом ратифікувати мировий договір, так само безпосередньо після другої світової війни нетерпеливість американців проявилася в гаслі „хлопці додому!", що мало дуже прикрі наслідки: раптова демобілізація Америки штовхнула Совєти до встановлення комуністичного режиму в цілому ряді східньо- і середньоевропейських держав.

Тепер годі говорити про будь-який ізоляціонізм у настроях американського громадянства і ще менше в американській політичній верхівці. Всі аж надто добре усвідомлюють, що ізоляціонізм в добі атомової зброї, міжконтинентальних ракет і космічних сателітів — це просто нісенітниця. Але люди не можуть примиритись з думкою, що й надалі буде збережена та система допомоги закордонові, яка у висліді дала астрономічну суму 128 більйонів дол. із пакостями, а то й ворожістю збоку різних обдаровуваних держав. Те саме стосується американських зобов'язань супроти 43-ох держав світу, при чому деякі з них діють виразно проти американської закордонної політики. Ось так не тільки Франція де Ґолля, але й Канада та Еспанія своєю торгівлею дають велику полегшу економіці Куби Кастра, а Данія й Норвегія, члени Атлантійського Союзу (НАТО), „дораджують" Америці припинити налети проти Північного В'єтнаму, хоч не „дораджують" Го Чі Міневі припинити активну допомогу південнов'єтнамським терористам.

Нема ізоляціоністичної тенденції в Америці, але є чимраз сильніше невдоволення з того, що десятки різних країн приховуються за американський оборонний щит, вважаючи, що це „природний обов'язок" Америки поспішити їм з матеріяльною і збройною допомогою але не вважаючи за свій моральний обов'язок солідаризуватися з Америкою в найважливіших міжнародних справах. Яскравий приклад подала „невтральна" Індія, яка вважає, що Америка мусить рятувати її від голодової катастрофи і боронити проти комуністичного Китаю, але в обох актуальних великих конфліктах — в'єтнамському й ізраїльському — заявилась радше проти Америки, як за неї.

Отож логічною і слушною є тенденція в майбутньому бути обережнішим у прийманні на себе міжнародних зобов'язань, тенденція, щоб пакти безпеки були виразно двосторонні, а не односторонні. Коли б нетерпеливість і невдоволення довело до ревізії всієї американської закордонної політики, щоб вона уточнила черговість — звідкіля погрожує їй найбільша небезпека — і коли б послідовно припинено маніфестації „співіснування" та „будування мостів", то теперішня зміна настроїв була б корисна. Покищо проти міжнародних зобов'язань Америки найголосніше виступають ліберали. Але загальний нахил до зміни наростає в Америці власне проти лібералів. І він мусить охопити також ділянку закордонної політики — всупереч бажанням „співіснувальників" і „будівничих мостів".

ПРИКОРОЧУВАННЯ СВАВОЛІ

Це безперечна правда, що поблажливість сприяє вибрикам. Однаково поблажливість батьків супроти свавільних дітей, як і державних властей супроти громадян, які не вміють розрізняти свободи від сваволі. Поблажливість американських університетських властей, місцевої державної влади, батьків і публічної опінії — це, так би мовити, колективне поблажливе відношення до студентської молоді стало у великій мірі причиною студентських авантур по різних „кемпусах" і поза ними, які стягнули погану славу і на американські університети і на цілу націю.

Останніми тижнями в різних університетах і коледжах виявилась енерґійніша реакція супроти такого роду авантур. Власті Гарвардського університету в Кембриджі, Месс , проголосили дисциплінарні кари супроти 245 студентів, які намагалися загальмувати працю в фабриці, де виготовляють хемічну запальну рідину для військових цілей.

У другому університеті тієї самої найвищої кляси — в Колюмбійському у Ню Йорку — величезна більшість студентів заявились проти своїх „лівих" колеґ, які аґітують за те, щоб недопускати на терен університетського кемпусу державних та приватних комісій, що рекрутують студентів до війська та деяких громадських патріотичних акцій.

Президент Оберлін - коледжу в містечку тієї самої назви в Огайо перестеріг студентів, що в майбутньому він викликатиме поліцію, якщо повторюватимуться такі вибрики, як облягання в автомобілі старшини з військової рекрутаційної комісії.

Дистриктовий прокуратор в Брукнині, Ню Йорк, заповів карну судову дію проти 42-ох студентів місцевого коледжу за публічні авантури. Він підкреслив, що студенти не можуть користуватись спеціяльними привілеями на відміну від усіх інших громадян, зобов'язаних шанувати закони.

Президент стейтового Ситі - коледжу в Ню Йорку зформулював сам погляд ще яскравіше: „Як можна зберігати демократичне право „не погоджуватись", коли виконавці того права поводяться протизаконно?"

Покликані до війська студенти з Айова університету переступали через тіла своїх демонструючих колеґ, які полягали на землю, щоб не допустити їх до рекрутаційної комісії: сто таких демонстрантів арештовано.

В муринському коледжі в Ґремблінґу в Луїзіяні, після кількаденних авантур у зв'язку з рекрутацією викликано національну ґвардію, виключено з коледжу 39 „активістів", і в коледжі настав спокій.

Після того, як в Індіяна університеті в Блумінґтоні група студентів демонструвала проти державного секретаря Діна Раска, велика більшість студентів вислала Раскові колективне перепрошення.

Таких прикладів можна було б навести більше.

Недавно в Ню Йорку, коли студенти, бажаючи проявити „студентську силу", рішили перешкодити будові на терені кемпусу нового будинку, бо той будинок ніби забере кусень саду, президент коледжу спершу старався переконати їх, щоб припинити ту дитячу іграшку, а коли це не помогло — викликав поліцію. Поліція арештувала 51 особу, і в коледжі настав спокій.

Можливо, що рішучу поведінку супроти студентів, які переборщують у використовуванні американської свободи та поблажливости супроти молоді, що — мовляв — повинна „вишумуватись", ту рішучу поведінку започаткував новий губернатор Каліфорнії Роналд Ріґен, який у своїй передвиборчій кампанії обіцяв „завести лад" в стейтовому Каліфорнійському університеті. Це одна з найбільших американських високих шкіл із загальним числом студентів понад 75.000 та з числом членів факультетів понад 10.000. Кемпус того університету в Беркелі, де живе понад 26.000 студентів, здобув собі „славу" на ввесь світ своїми протиурядовими демонстраціями. Першим ділом — губернатор Ріґен завів університетські оплати, збільшивши водночас число стипендій: цим він „вичистив" університет від псевдо - студентів, які присвячували більше часу політиканству, як науці. Далі — завів сувору контролю молодих осіб, які з університетом не мали нічого спільного, а прибували до того кемпусу, як „ліві" аґітатори. Крик, що губернатор втручається в справи університетської автономії, затих. Від якогось часу не чути і про будь - які авантури.

Поблажливість сприяє також зростові загальної злочинности. У цій ділянці теж, мабуть, прийде зміна: громадська думка вимагає гостріших присудів та більшої охорони проти злочинних елементів. Відколи у нюйоркських підземках пильнують порядку поліціянти — цей досить ризиковний раніше засіб масової комунікації став зовсім безпечним.

Поліція і суд не завжди є доцільними чинниками в реґулюванні суспільних явищ і проблем. Але вони можуть мати вирішний вплив на оздоровлення атмосфери, затрусної бацилями сваволі — легковаження чи просто нехтування правопорядком. Порушники правопорядку не можуть розраховувати на поблажливість тільки тому, що вони — молоді або несвідомі своїх протизаконних учинків.

● **Японський прем'єр Ейсаку Сато мав успіх** у своїх стараннях у Вашинґтоні в останніх днях, щоб острови Боніну на Тихому океані, які від кінця останньої світової війни є під владою Америки, передати під адміністрацію японських властей. Президент Джансон — твердять газети — обіцяв японському прем'єрові, що впродовж року відбудуться американсько - японські наради, на яких буде узгіднений термін формальної передачі адміністрації. Японські й американські керівні кола погоджуються щодо збереження американської морсько-летунської бази на Окінаві.

ДЕНЬ КОМУНІСТИЧНОГО НАГЛЯДАЧА

Комуністичні апаратчики в СССР контролюють, аґітують, підганяють у праці, виконують і перевиконують державні норми, але — руками робітників і селян, часто навіть не навідуючись у поле чи на завод. Зате вони завжди присутні на вчительських зборах по школах, на зборах письменників, навіть композиторів, щоб там не зродилась якась „єресь". Призначені бути нібито посередниками між працюючими і владою, вони стали самі собі владою і головним об'єктом ненависти населення.

Що б ви сказали, коли б мусіли вирішити якусь важливу справу, а вас кілька днів підряд відсилали з порожніми руками, бо „суддя" не має часу для відвідувачів? Не важко уявити думки того робітника, який у парткомітеті міста Запоріжжя кілька днів оббивав пороги, і все надаремно. Беремо приклад з київської „Радянської України" з 24 вересня:

Відвідувач: Секретар у себе?

Секретарка: Так.

Відвідувач: А бачити його можна?

Секретарка: Ні.

Відвідувач: Знову замкнувся?

Секретарка: Знову. прийдіть завтра.

Відвідувач: Так я вже вчора приходив і позавчора... Може до заступника можна?

Секретарка: Ні. Теж замкнувся.

Відвідувач. То, може, інструктор...

Секретарка: Зачинений.

І йде відвідувач „плакашася гірко".

Чим же займається партійний наглядач впродовж трудового дня? Не сидить же він увесь день „замкнувшись". Згадана газета навела два приклади з м. Запоріжжя. Ось чим займався партійний секретар заводу „Дніпроспецсталь" 11 вересня 1967 року:

„9.00. Нарада в райкомі партії в питаннях наочної аґітації.

12.00 Нарада в обкомі партії в питаннях п'ятиденки.

15.00 Засідання ювілейної комісії в міській партії.

16.30. Нарада у парткомі заводу в питаннях передплати преси".

Ще активніше „працював" 12 вересня секретар парткому на заводі „Запоріжсталь":

„8.30. Нарада у парткомі в питаннях громадського харчування.

9.30. Бесіда у парткомі з членами комісії, що вивчають питання п'ятиденки,

13.00 Селекторна нарада.

14.00. Нарада в міськкомі.

15.00. Звітно - виборні партійні збори в цеху.

16.00. Засідання ювілейної комісії в райкомі".

Київська преса повідомляла, що на багатьох заводах України велика плинність робітної сили, і подала, як головну причину: відсутність харчівень, відсутність нормальних мешканевих умов та шукання кращої оплати. Можливо, що і з „Запоріжсталі" робітники втікають з причини „громадського харчування", бо той партійний апаратчик скликав навіть відповідну нараду... „На нас міський комітет тисне, а на них, мабуть, обласний"... — цитує „Радянська Україна" слова одного такого наглядача.

Бюрократично - паперова, централізаторська Москва дає накази згори своїм наглядачам. Накази доводиться виконувати негайно. Створюється справжній паперовий снігопад: „У той час, як потік інформації тече у вищестоячі органи, згори на парткоми підприємств сиплеться рясний паперовий снігопад постанов і розпоряджень. Тільки за 8 місяців нинішнього року партійний комітет заводу „Дніпроспецсталь" отримав, наприклад, 98 постанов, обов'язкових для виконання!"

Ці факти наведено тільки для того, щоб показати, як ненормальний стан країни, в даному випадку — України, призводить до ненормальних обставин праці, дармоїдства, наглядацтва і безконечного бюрократичного паперевого потоку. А все це треба комусь оплачувати, і оплачує, звичайно, той, хто дійсно дає продукцію і найгірше живе в „країні збудованого соціялізму".

(К)

Сенат відкинув проєкт допомоги на ліки в рямках соціяльного забезпечення

Вашинґтон. — Сенатська Комісія Закордонних Справ 16-го листопада більшістю 14-ох до 0 голосів схвалила резолюцію, згідно з якою президент ЗДА не мав би права вислати американські війська до такої акції, яку тепер ведеться у В'єтнамі, без згоди Конґресу. Такою самою більшістю ця сама Комісія схвалила другу резолюцію, в якій домагається, щоб Президент взяв ініціятиву в тому напрямку, щоб війною у В'єтнамі зайнялася Рада Безпеки при Об'єднаних Націях. Обидві ці резолюції в посередній формі висловлюють невдоволення з теперішньої в'єтнамської політики Уряду президента Л. Б. Джансона. Уряд неоднаково зареаґував на ці резолюції. Сенатор Майк Менсфілд із Монтани заявив, що Уряд не має нічого проти того, щоб Рада Безпеки ОН зайнялася справою війни у В'єтнамі, але він при цьому додав, що сумнівається, чи Рада Безпеки зможе вирішити цю справу. Представники Уряду явно заявляють, що Сенат діє незгідно з Конституцією цієї країни, коли домагається обмеження влади Президента в ділянці закордонної політики. Резолюція висловила бажання Сенату, і вона не обов'язує Уряду, який веде закордонну політику згідно зі своїми плянами.

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: Д-р Михайло Данилюк

„НИЗЬКА КРОВ"

Багато лікарів, що не спеціялізуються в окремих ділянках і мають діло з „щоденними турботами" своїх пацієнтів, чують чи не найчастіше два нарікання: „я, пане докторе, дуже нервова" або „я дуже втомлена, бо — анемічна". При чому дуже часто пацієнти додають: „це вже в мене родинне".

У майбутньому сподіваємось одержати від колеґ-фахівців нервових недуг кілька розвідок до нашої рубрики в „Свободі" на тему „нервовости", яка, ніби пошесть, ходить по світу. Тепер хочемо дещо сказати про „низьку кров" і т. зв. анемію, під поняття якої часто підводять всякого роду втому, недомагання і жалі. Майже з-правила люди міряють стан своєї крови, порівнюючи його з станом крови свого сусіда або знайомого. Коли сусід, наприклад, має „13 грамів крови", а все ж таки бере уколи вітаміну Б-12, а в даної людини є лише 12 грамів — вона неодмінно біжить до лікаря і питає за цим вітаміном Б-12...

Що це таке оці „грами крови"? Такою мірою міряють в лябораторіях кількість гемоґлобіну — носія заліза в людській крові. Границі його нормального вмісту — від 11.5 до 15 грамів на одиницю крови. Теоретично досконалою кров'ю є така, яка має 14-15 грамів гемоґлобіну.

Проте, якщо для одної людини „нормальною" кров'ю є така, що має 12 грамів гемоґлобіну, то для іншої потрібно, скажімо, 14. Це все залежить від віку, статі, ваги, загального стану організму, умовин, в яких людина живе, праці, яку виконує, способу харчування і багатьох інших причин.

Для прикладу можна навести, що кров новонародженої дитини має понад 20 грамів гемоґлобіну, а жінка середнього віку рідко коли має більше, як 13 грамів.

Треба згадати, що колись кількість гемоґлобіну мірялось на відсотки: 80%, 90% та ін. Цю систему визначування кількости гемоґлобіну відкинули з огляду якраз на оцю „нормальність" гемоґлобіну. Бо що є нормальним: 12 чи 14 грамів? А тоді, — як вираховувати відсоток: від 12-ти чи 14-ти грамів? Бо відсоток можна б вираховувати, якби ми мали завжди постійне число гемоґлобіну, яке є нормальним. З цього можна робити розрахунок, що, наприклад, хтось має 70% чи 80% цієї нормальної кількости. Тому, що межі „нормального" широкі, медицина вживає тепер абсолютних чисел замість релятивних.

З тим вітаміном Б-12 часто лікарі мають клопіт, бо іноді пацієнти самі його жадають, а їм він зовсім непотрібний. Бо не кожна анемія однакова, себто не однакового походження. Вітаміном Б-12 лікується тільки т. зв. первинну анемію, яка є доволі рідкою і яка витворюється внаслідок певних шлункових функціональних забурень при повній відсутності шлункових кислот. Тоді такий вітамін вживається постійно, бо це — єдиний рятунок для людини. Колись з того часто люди вмирали, тепер це доволі проста справа для лікаря.

Інші роди анемії, як від кровотеч, поганого засвоювання заліза, браку інших вітамінів в харчах або й погане харчування, лікуються цілком інакше, як первинні. Сюди входять і шлункові забурення, дія трійливих речовин і т. д. Але до цих родів анемії ми ще повернемося.

Наша пошта

Пан М. К. (Лонґ Айленд) питає: Як розуміти, що „медикер" не покриває нормальної опіки над зубами, коли ніби він мав би покривати кошти всяких лікарів, включно з зубними лікарями - хірургами?

Відповідь: Якраз ці два останні слова, Шановний Читачу, ви не вирізнили. Є лікарі - дентисти, а є також лікарі - хірурги дентистики, а правильніше кажучи хірурги рота. Перші, що займаються нормальною опікою над зубами, „медикером" не покриваються. Другі — це ті, що операційними заходами направляють кости рота. Їх „медикер" покриває. Навіть операції зубів, якщо такі заходи сполучені з операцією костей рота чи щелепів — „медикер" покриє.

Пані П. В. (Дітройт) питає: У ваших статтях згадуєте, що в таких або інших справах треба звертатись до свого лікаря. Що робити, як я його не маю?

Відповідь: Нормально кожний повинен собі знайти приватного чи, як його в ЗДА називають, родинного лікаря. Це — найкраща запорука, що у випадку потреби людина негайно одержить допомогу або пораду. Ваш лікар скерує Вас туди, куди потрібно. Коли знайомі не можуть порадити такого лікаря в районі Вашого проживання — зверніться до відділу Американського Лікарського Т-ва. А коли в місті Вашого проживання є Українське Лікарське Т-во — зверніться до нього. Ці інституції запевнять Вам совісного й етичного лікаря.

Пан І. Б. (Філядельфія) пише: Мені потрібно нового слухового апарата, який є коштовним. Чи „медикер" мені його оплатить?

Відповідь: Не оплатить. Також не оплатить окуляри.

Пан І. К. (Шикаґо) питає: Коли видасте брошурку про „медикер"?

Відповідь: Плянуємо це піднести нашим пенсіонерам під ялинку.

Пан М. М. (Сен Пол) питає: Чи є якийсь добрий лік, якого треба було б заживати, коли, прислухаючись до деяких невідрадних українських дискусій, підноситься тиснення крови?

Відповідь: Є. Прислухатись до відрадних дискусій.

О. Гайський

НА МАРҐІНЕСІ СПОРТОВИХ ІГРИЩ

Серед старших юнаків наші типування лорейнця Ігоря Зубаля („Львів"-Клівленд) не справдилися частинно через двотижневу недугу цього змагуна перед самим турніром, а частинно через відкриття Любомира Гнатова, з Ютики, Н. Й.: ми просто не знали, що в нас є такий змагун. Звітодавець „Юкрейнієн Віклі" називає його „другим Дурбаком". Чи порівняння влучне?.. Нам здається, що Гнатеву придалась би дещо з технічної рафінесси Дурбака — так само, як Дурбакові придалось би дещо турніром, а частинно через відкриття Любомира Гнатова, Сполука прикмет цих двох змагунів + гри в підсонні великих турнірів і змагунів моглаб запевнити виплив на ширші води міжнародного тенісу.

Більш вирівняну чолівку виявили молодші юнаки (до 14 літ). Досвідчений чемпіон Роман Ракочий) розпоряджає вродженим вичуттям стратегії і досвідом: його гра носить усі признаки калькуляції, ба, книговедення— Ракочий просто збирає й рахує пункти. Шкода, що в фіналі він мав діло з утомленим „до-нікуди" Андрієм Новицьким („Львів"-Клівленд), який грав у двох категоріях юнаків.

Провід турніру, щоправда, остерігав цього наймолодшого змагуна, мовляв, він — Новицький матиме „гард тайм". Але „гард тайм" прийшов не від гор у двох категоріях, а від незрозумілого приділу зайнять: у суботу Новицькому не призначено ні одної гри, а в неділю дано ... 4 (словами: чотири)!.. Очевидно, проти відпочилого Ракочого Новицькому дослівно „встоятись не було сили". Викликаний до гри за третє місце серед старших юнаків, він, не зводячись на ноги, тільки заперечливо махнув рукою на знак резиґнації... Інші змагуни цієї категорії: Андрій Бурачинський („Ч. Січ"), Г. Люстіґ, Андрій Ленець (обидва „Союзівка") і Ярко Бойчук — це змагуни, які один одному кривди не зроблять, тобто, творять вирівняну клясу. Тільки новик Борис Драґан мусить покищо платити важку данину (поразками) за науку.

А в категорії „хлопців" (8-11 літ) змагуни літали майже разом із м'ячем. Роман Мельник чемпіон), Ігор Кушнір (віце-чемпіон), Зенон Мельник, Олег Пастушенко. Якщо ці назвища нічого не говорять вам нині, то за рік-два вони можуть вам дещо казати.

***

Серед жінок Филіс Король („Черник") зайняла ролю і поставу щуки в карасиному ставку. Віч-на-віч із таким становищем всі з вийнятком одної — змагунки застосували єдино-мудру тактику: грати відважну, необмежену ніякими комплексами показову гру. Така постава дала їм змогу спокійно, чисто й навіть стилево заграти бодай те, що могли грати, словом — тут й там бути партнерками.

На свою власну втрату такої тактики не застосувала наша дотеперішня чемпіонка Люся Друневич (УТК „Львів"-Торонто). „Оливна гора" відповідальности за свій титул і амбіція перемогти путали нерви й руки, а рахунки на „спасенні" помилки суперниці кінчилися гіркими розчаруванням. Бідна Люся моментами виглядала як боксер, що стоїть безпорадно з опущеними руками і в такій поставі приймає невблаганний рахунок судді: „...сім, вісім, дев'ять — авт!.."

Це все не означає, що Люся Друневич втратила щось із престижу, яким утішалася дотепер. Ми віримо, що — поза новою чемпіонкою — Люся у нас все ще ч. 1... ...Хоч може Андрія Кейбіда (яка в міжчасі заавансувала на „міс Союзівку") одного близького року заквестіонує торонтонці це ч. 1." До речі, молода Кейбіда своєю знаменитою сервою (якої на лікарство бракує Люсі Друневич) і сміливими вдарами зліва і справа зробила найкращу фіґуру й найбільше (4 ґейми) здобула проти Филіс Король — у першому сеті (6:4) місцями появлявся навіть міраж сета в користь Кейбіди.

Про трьох юначок, Дзвінку Ленець („Союзівка"), Марію Павлічку („Тризуб"-Філядельфія) і Марту Новицьку („Львів"-Клівленд), можна сказати: „Всі троє рябоє..." Всі три ці змагунки мають непоганий форгенд, непевний бекгенд і слабо сервують. Мінімальна перевага в серві й досвіді рішила про порядкові числа в клясифікації цієї категорії .

***

В закінчення цього турніру — павшальне (тобто загальне, а не „повчальне", пане складачу!) признання для проводу тенісових і плавацьких змагань. А на добавок — „сон рябої конини ..."

...Снилося мені, що після цих змагань до матадорів УНСоюзу — президента Й. Лисогора й касира І. Кокольського — підступив невтомний ґазда „Союзівки" — Влодзьо Квас і сказав: — „Панове! Тринадцять літ уже йдуть тенісові турніри на Союзівці — ми заавансували на „Український Вімбледон у вільному світі." І в цьому Вімбледоні сотні, ба, тисячі глядачів мусять сидіти ... на голій землі й ризикувати, що дістануть крайового „вовка", чи американський ревматизм. А трибуни тут амфітеатральні сама природа (за чотирма нижчими кортами і збоку двох найнижчих, лицем до ліса) „запроєктувала:" треба тільки стесати ці узбіччя в тераси сходи й — за безцінь — побудувати на них дерев'яні лавки ...

Кажуть, що обидва союзові леви переглянулись, тут же відбули 5-хвилинне „застояння" (бо засідання нема на чому робити) й завирокували:

— Вел, як вистачило на юшку, то мусить стати й на петрушку ...

***

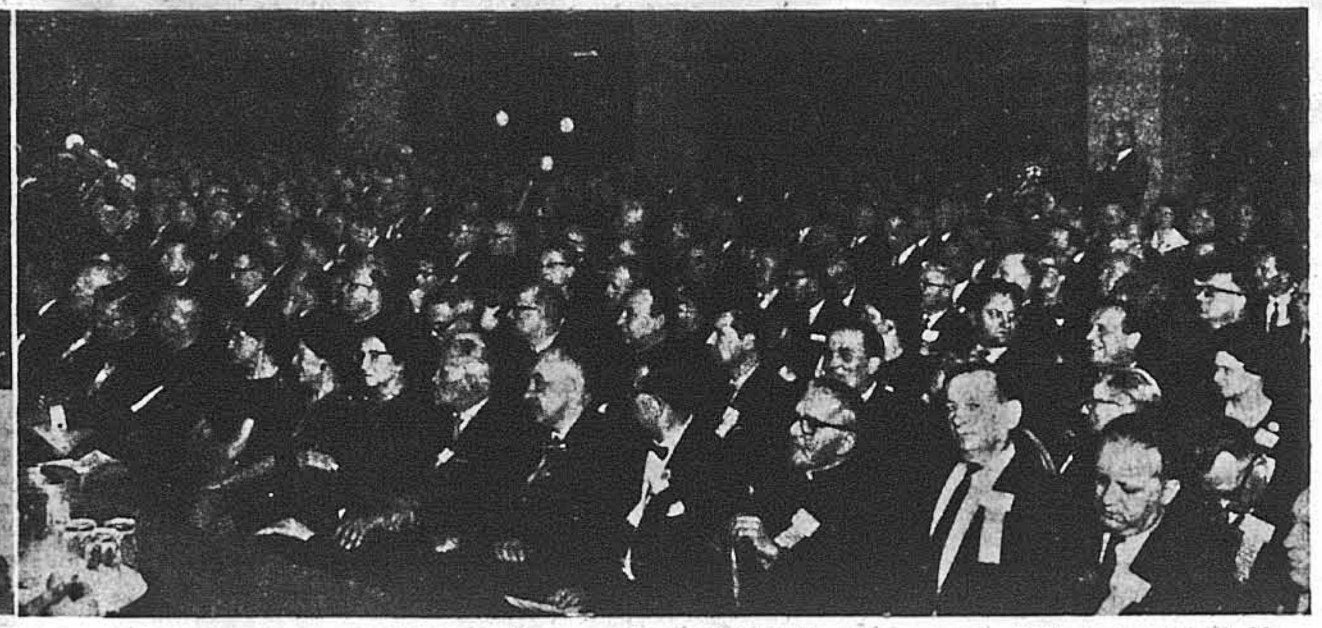
Плаваки, як і кожного року, „вкрали спектакль" у тенісистів. За що останньо згадані мусіли боротися три дні (конкретно: кільканадцять годин) — та мокрі спортовці здобували впродовж хвилин, чи й секунд ... А нагорода була відворотно — пропорціональна. Плаваків під час недільної розвагової імпрези майже цілу годину викликали, святкували й „починали" перед повнісінькою залею народу — а на параду для переможних тенісистів, за Галактіоном Чіпкою кажучи, дивилися тільки „господар, його пес, сліпа коза, вітер і поліція".

***

В суботу ввечері простора імпрезова заля „Веселки" тріщала від народу, що насолоджувався продукціями трьох асів нашого гумору — Еко(зака) Ікер(ницького) й М. Понеділка. Цей небуденний „тризмаг гумору," судячи по бравах слухачів, , виграв Ікер своєю знаменитою розповіддю про короткі сукенки („міні-скертс"). Імпрезу гармонійно заокруглювали виступи співака Р. Левицького та дуже симпатичних ревелерсів і балету з персоналу обслуги „Союзівки". Балети „Тенісова гра" і „Плавання", укладу гості з Австралії — Ірини Залевської (відомої спортсменки Ірини Кобзяр-Варцаба) своєю простотою,

(Закінчення на ст. 7-ій)

СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

ПІД ЧАС ПЛЕНАРНИХ СЕСІЙ СВІТОВОГО КОНГРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ. На першій світлині в першому ряді (зліва) сидять: голова ПУН Олег Штуль, проф. д-р Юрій Бойко, віце-президент УНР в екзилі проф. Микола Степаненко, венесуельський консуль, голова Закордонних Частин ОУН проф. Степан Ленкавський, мгр. Слава Стецько, Юліян Заблоцький; — Голова Анти-Большевицького Бльоку Народів, б. голова Українського Правління у Львові Ярослав Стецько . . . На другій фотознімці у першому ряді (п'ята зліва) вдова по сл.п. полк. Євгенові Коновальцеві, пані Ольга Коновалець, п-і Ольга Кузьмович, вдова по сл.п. полк. Андрієві Мельникові п-і Софія Мельник, президент УНР в екзилі Микола Лівицький, голова Виконавчого Органу УНРади д-р А. Фіґоль.

ПЕРШИЙ МАНІФЕСТ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В УКРАЇНІ І ПОЗА ЇЇ МЕЖАМИ В СССР ТА В КРАЇНАХ МОСКОВСЬКОГО БЛЬОКУ

Український Народе!

Тяжку добу переживає Україна. Після довгої і завзятої збройної боротьби в рр. 1917 - 1920, молода Українська Держава впала, Україна була окупована військом совєтської Росії і включена до складу Союзу Совєтських Соціялістичних Республік, на ділі, московської колоніяльної імперії. Її теперішня назва — Українська Радянська Соціялістична Республіка — є лише прикриттям для московського колоніяльного ладу, що панує в Україні. Наш народ позбавлено політичних, культурних і економічних прав. Усі найважливіші міністерства знаходяться в Москві. Багатства нашої землі і праця її людей використовуються передусім для зміцнення московського імперіяльного центру і його тоталітарних політичних цілей. Приналежність УССР до Об'єднаних Націй оформлено тільки тому, що її представники в ОН є ставленцями Москви без власної політики й голосу. Іде посилений наступ на українську духовість, щоб затерти в нашому народі свідомість рівноправности з іншими націями і вбити в ньому прагнення привернути втрачену соборну, суверенну державність, що сягає своїми традиціями до Великокнязівської Київської Руси - України, Галицько - Волинської і Гетьмансько - Козацької Держави.

Саме цього року повела Москва широку пропаґандивну кампанію з нагоди 50-річчя захоплення влади Комуністичною Партією большевиків у Росії, 7-го листопада 1917 року. В Україні ця кампанія скерована на те, щоб цілком стерти з пам'яті українського народу факт, що вже 17-го березня 1917 року почалася Велика Українська Національна Революція, яка через різні етапи боротьби проти імперіялістичної Москви здобула можливість відновити свою державність. Власною силою і волею український народ через вільно обране представництво утворив і проголосив 20-го листопада 1917 року свою державу — Українську Народню Республіку, і тією ж власною силою і волею 22-го січня 1918 року проголосив її повну суверенність та незалежність. Ця державність з ходом часу міняла свої форми: Українська Народня Республіка на чолі з Українською Центральною ним урядом; Українська Держава з Гетьманом на чолі; Українська Народня Республіка з Директорією, і в цім періоді соборне об'єднання всіх українських земель в єдиній суверенній і самостійній українській державі — Актом 22-го січня 1919 р.

Не зважаючи на офіційне визнання УНР, Совєтська Росія, своєю декларацією з 17-го грудня 1917 року, почала війну проти України. Протягом трьох років, по кінець листопада 1920 року, українські війська обороняли українську суверенну державність проти переважаючих російських сил. Українські збройні сили були переможені не лише фізичною перевагою большевицької Москви, але й тому, що тодішні міжнародні чинники, ще не розуміючи імперіялістичного характеру московського комуністичного руху, не дали Україні моральної, політичної та економічної підтримки. По ліквідації реґулярного фронту — у листопаді 1920 року, український народ продовжував визвольну боротьбу в повстанських загонах і революційних акціях. Голова Директорії УНР Симон Петлюра, його Уряд, провідний політичний та військовий актив з окремих періодів державного будівництва були змушені вийти поза кордони України, щоб на еміґрації продовжувати боротьбу іншими засобами.

Окупаційний режим в Україні, згідно з директивами свого московського центру, завжди старався зфальшувати добу Великої Української Національної Революції так, що нібито в Україні в той час ішла „громадянська війна", міжклясова боротьба, а не українська національно-визвольна боротьба за завершення державного будівництва, незалежного від будь-якої сторонньої сили. Зокрема тепер, під час відзначування 50-річчя совєтської влади, це фальшування досягає свого вершка.

Ту саму політику фальшування стосує Москва супроти дальшого ходу української визвольно - революційної боротьби, що невпинно йшла як у політично - революційній, так і в збройній формі. Завоювавши українські землі, московський большевицький режим почав завзяту боротьбу з силами, пробудженими Українською Національною Революцією і роками державности. Все ж, під тиском українських мас, московський уряд в Україні був змушений погодитися на частинну українізацію урядового апарату, сподіваючись одночасно, що рідною мовою українського народу легше буде ширити серед нього ідеї комунізму. Під кінець 1920-их років почався московський наступ на Україну в формі колективізації, яка мала завдання вивласнити і поневолити ядро української нації — її селянство. Одночасно Москва зліквідувала Українську Автокефальну Православну Церкву, перевела судові процеси проти Спілки Визволення України і Спілки Української Молоді, які були носіями самостійницьких ідеалів, а під час примусової колективізації зорганізувала на селі голод з мільйоновими жертвами. В 1930-их роках Україна стала суцільним домом терору. Нищено не тільки українську інтеліґенцію, але й селян і робітників, з яких та інтеліґенція вийшла. Самих українських письменників знищено понад 200. Масові могили Вінниці й інших міст ховають десятки тисяч жертв з-поміж українського населення всіх станів.

Все це трагічно відбилося на кількості українського населення. Навіть беручи до уваги воєнні втрати, число українців за останніх 50 років повинно було подвоїтися, тим часом воно залишилося майже на тому самому рівні. Вистачить порівняти два совєтські переписи населення України в роках 1926 і 1959: супроти інших мешканців України, кількість українців за той час зросла на 1.4%, тоді як росіян — на 132%. Все це наслідки зорганізованого голоду, розстрілів, вивозів і денаціоналізації.

1939 року Карпатська Україна задокументувала свою волю жити самостійним життям, проголосивши в місяці березні державну незалежність, за вдержання якої погеройськи боролася Карпатська Січ. Того ж року, після договору Сталіна з Гітлером, Західня Україна була окупована московськими військами. Як і 1914 року за царської окупації, всі українські установи, видавництва, пресу зліквідовано і на їх місці закладено нові, режимові. Почалися також вивози українських діячів.

Відступаючи з українських земель в 1941 році, большевики не тільки нищили українські культурні надбання та пам'ятки, але й масово вбивали ув'язнених ними наших сестер і братів. Надії на те, що німецько - совєтська війна принесе якісь корисні зміни для українців, не здійснилися. Гітлерівські окупанти з перших же днів окупації почали арешти, зліквідували утворене у Львові Актом 30-го червня Державне Правління і незабаром почали розстрілювати українських діячів у Львові, Києві й інших місцях України. Жертвою цього терору впала Українська Національна Рада.

Це привело до широкого розгорнення визвольної політичн - революційної боротьби Організацією Українських Націоналістів (ОУН), яка діяла в часі між двома світовими війнами на українських землях, продовжуючи боротьбу Української Військової Організації (УВО), як теж збройної боротьби Української Повстанської Армії (УПА), в обороні українського населення проти гітлерівських насильств і проти рейдуючих совєтських груп. Збройні змагання вела УПА ще довго по закінченні війни, під командуванням генерал - хорунжого Романа Шухевича — Тараса Чупринки та під політичним проводом Української Головної Визвольної Ради (УГВР), керівного органу революційної боротьби українського народу, в героїчному спротиві об'єднаним московським, польським і чеським комуністичним військам. В боротьбі проти УПА большевики безпощадно нищили українське населення за підтримку й прихильну поставу до українського визвольного руху, вживаючи жорстоких засобів загального терору, розстрілів і вивозів, випалюючи ліси і сусідні з ними села, організуючи голодову бльокаду відділів УПА на західніх землях України.

У той самий час Москва послідовно нищила Українську Католицьку Церкву, ув'язнила Митрополита Кир Иосифа, Єпископів та священиків, як також провідних діячів інших Церков, заславши багато з них у концентраційні табори, а то й повбивавши їх, і насильно перетворила Українську Католицьку Церкву в московську православну.

Готуючись до дальшого наступу на вільний світ, Москва скріпила свій натиск на населення окупованих територій, передусім України, щоб зцементувати себе внутрішньо. Для цього висунено ідею вже не інтернаціоналізму, а „провідного" російського народу, „першого між рівними". Звідси — шовіністичні теорії російської вищости, „злиття націй", „совєтської батьківщини" з центром у Москві. В Україні це позначилося посиленням русифікації державного апарату, вищих шкіл, преси і радіо. Двадцять найважливіших журналів Академії Наук УССР з ділянок фізики, хемії, медицини, математики, кібернетики, ґенетики, металюрґії, архітектури, вугілля — видається російською мовою. На світовій виставці в Монтреалі 1967 року УССР була представлена не як союзна республіка, а як один кіоск з панорамою колгоспу, і то з московським написом. Замазати цей образ українського приниження не змогли навіть найкращі українські хори та солісти.

Ми читаємо про те, що за виробництвом на душу населення залізної руди, чавуну, сталі, прокату, цукру і вугілля Україна займає перше місце в світі. Але ми знаємо також, що державний бюджет СССР у 1966 р. становив понад 105 мільярдів рублів, отже, багата Україна, що начисляє 1/5 населення СССР, повинна була б мати бюджет в сумі 21 мільярдів рублів. Тим часом вона мала тільки 9.8 мільярда, тобто більш як 11 більярдів забрала собі Москва, використовуючи ті українські гроші на власне зброєння і шантажування вільного світу. І це тільки за один рік. А скільки Україна втратила за 47 років московського панування!

Одночасно Москва намагається здискредитувати перед українським народом український національно - визвольний рух. Постійна лайка на „українських націоналістів", суди над членами ОУН і УПА та культурними діячами, які вимагають для української мови і культури належних їм прав, все це вказує на те, що широкі народні маси в Україні тій ворожій пропаґанді не вірять. Навпаки, посилений наступ Москви на збірне життя українського народу лише скріплює його спротив ворогові, виявом чого були, між іншим, страйки і заворушення українських в'язнів у концентраційних таборах Воркути, Норильська, Караґанди й Колими, по смерті Сталіна, а під цю пору є боротьба за

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРАЇНЦІВ ПОЗА УКРАЇНОЮ СУЩИХ

Дорогі земляки!

Ми, уповноважені делеґати крайових представників з усіх країн українського поселення, звертаємося до всіх українців поза Батьківщиною з повідомленням про те, що в днях 16, 17, 18 і 19 листопада 1967 року відбувся в місті Ню Йорку, Н.Й., у ЗДА, Світовий Конґрес Вільних Українців, який створив Секретаріят СКВУ і прийняв важливі постанови.

Здійснено це велике діло внаслідок зговорень і узгіднень всіх українських самостійницьких організацій, згуртовань та установ, які взяли участь у Конґресі. Це слід вважати загальним успіхом всіх українців, що перебувають поза межами України.

Наші успіхи в країнах нашого поселення були можливі завдяки двом чинникам: 1. Рокам нашої державности і дальшої невпинної боротьби за її відновлення, яка активізувала й українські сили поза Україною; 2. Зусиллям тих українців з різних часів еміґрації, які, часто у важких умовах, не жаліли своєї праці й майна, щоб зберегти себе як окремішну національну групу, щоб створити установи й організації, які стали незрушимою підвалиною для дальшого будівництва.

Нас тепер багато у вільному світі. Ми живемо в різних країнах, на різних континентах. В ЗДА, в Канаді ми розбудували поважні установи, виховали нові кадри інтеліґенції і здобуваємо щораз більші впливи в усіх ділянках життя. В Европі, в Південній Америці, в Австралії — скрізь українці своєю зорганізованістю, заповзятливістю, моральною поставою і рішучим обстоюванням прав українського народу здобули собі респект серед громадян і їх політичних керівників у цих країнах.

Українці винесли зі своєї Батьківщини великі духові вартості, довголітню героїчну традицію, любов до волі й вільної національної творчости. Ми навчилися від свого народу, згідно з його традицією, шанувати гідність людини, ми пізнали вільне життя, а також пам'ятаємо усі страхіття національної неволі, старшування одного народу над другим. В Україні наш ворог і ворог усього людства — імперіялістична Москва винищує все наше, національне, самобутнє. А людську гідність нівечать брутальні накази комуністичної монопартії, не допускаючи ні до вільного вислову думки, ні до будь-якої незалежної творчости. Москва у своєму русифікаторському наступі намагається усунути всякі сліди великої минувшини українського народу, а себе виставляє як представника нібито єдиної творчої, передової нації.

Москва насамперед пробує спотворити українську історію, зробити з її героїв ворогів народу, і на місце наших героїв поставити своїх. Те саме в світі ідей, де витворені століттями українські ідеали Москва намагається заступити своїми.

Ніяка держава не може існувати без власних національних ідеалів; їх не має створена Москвою Українська ССР, і тому це творивo скрізь, у своїх і чужих, не викликає жадної поваги.

Україна, така багата історичними та культурними традиціями, родючістю своєї землі і працьовитістю своїх людей, заслуговує на кращу долю, на те, щоб бути одною з передових країн Европи не тільки в продукції сталі й хліба, але й сферах думки, ідей, науки, мистецтва. А як же вона може бути передовою, зокрема в науці, коли майже всі її наукові журнали видаються мовою окупанта.

Ми у вільному світі мусимо зберегти і розвинути ті ідеали і культурні надбання, які винесли з України, і передати їх нашим дітям та всім, кому дорогі ідеали волі. Своєю працею ми мусимо охопити всі ділянки нашого життя — церковні і політичні справи, виховання молоді і творення нових кадрів інтеліґенції, всі роди культурної творчости і духові справи, економіку, і суспільну опіку — все, що потрібне для розвитку нормального суспільства. Зайнявши відповідні позиції, ми зможемо значною мірою допомагати своєму народові в його визвольній боротьбі, організуючи під гаслами волі для України і всіх уярмлених Москвою народів єдиний фронт вільних націй для ліквідації тоталітарного московсько - большевицького режиму.

Сучасний демократичний світ, що стоїть на засадах індивідуальної і національної свободи, на пошануванні прав народів і людини, дає кожній групі належне місце, відповідно до її сили й вартости. У цьому світі нам дано змогу всебічно виявляти наші національно - духові творчі особливості і нашу культуру. Це тільки в тюрмі народів — СССР людина змушена мислити й діяти проти власного переконання, за накиненими їй директивами.

Збереженням і розбудовою нашої національної многотисячної духово - культурної спільноти, своїм життям, працею й зорганізованістю ми заперечуємо московську теорію „злиття націй". Замість „злиття націй" у московському виданні, ми проповідуємо і боремося за світ різних — великих і малих, але однаково вільних і рівних націй, які у вільній конкуренції ідуть шляхом поступу. Замість „злиття культур", тобто накинення всім московської культури, замість однієї „спільної мови", тобто московської, ми прагнемо буйного розвитку мов і культур усіх народів, що підноситиме їх і кожну людину на щораз вищий духовий щабель. Замість сірого життя під диктатом тиранії, ми боремося за глибину і всебічність вільної творчости.

В Україні народ трудиться

(Закінчення на стор. 4-ій)

РЕЗОЛЮЦІЇ

Ми, уповноважені делеґати українських установ та організацій, що діють у вільному світі, зібравшись на першому Світовому Конґресі Вільних Українців у місті Ню Йорку, осідку Організації Об'єднаних Націй, в днях 16, 17, 18 і 19 листопада 1967 року, коли сповняється 50-річчя початку наших новітніх державно-визвольних змагань, спільно й одноголосно стверджуємо й постановляємо:

1. Унаслідок поневолення України та національного, релігійного, політичного, культурного, економічного й соціяльного гноблення великого і волелюбного українського народу його сусідами-окупантами, сотні тисяч українців, вийшовши на чужину, поставили перед собою завдання допомагати своєму народові у його змаганнях до волі і незалежности.

II. Українські поселенці у вільних країнах уже від початків свого поселення зорганізували українські громади і — користуючися волею та необмеженими можливостями — створили численні національні, релігійні, культурні, наукові, виховні, жіночі, студентські, економічні й інші установи та організації, в яких плекають і розвивають рідну мову і культуру, свої національні й релігійні традиції, збагачуючи ними скарбницю українського народу, як і скарбниці країн свого поселення.

III. Живучи в країнах вільного світу та збагачуючи їх своєю духовою творчістю і матеріяльними надбаннями, українські поселенці ніколи не втрачали й не втрачають глибокого відчуття свого нерозривного історичного і духово-культурного зв'язку між ними самими й українським народом на рідній землі. Вони жили й живуть, поділяючи його радощі і смуток, а їхнім головним завданням залишається постійна допомога своєму народові привернути утрачену ним волю і незалежність, за які він веде безупинну боротьбу. Українці у вільному світі з найбільшим обуренням протестують проти духового і фізичного народовбивства, що його доконує над українським народом большевицька Москва, загарбавши українські землі та встановивши на них свою систему тоталітарного поневолення і терору.

IV. Виходячи із цих стверджень та наявних істин, ми, уповноважені репрезентанти українських громад у країнах вільного світу, зібравшись на своєму Світовому Конґресі Вільних Українців, урочисто й одноголосно постановляємо:

1. Усіми нашими силами й засобами, в рамках законів країн нашого поселення, допомагати українському народові в його змаганнях до волі й незалежности, до віднови самостійної, соборної і народоправної Української Держави.
2. Вживати всіх потрібних заходів, щоб для цих справедливих змагань українського народу здобувати прихильність і допомогу народів та урядів країн нашого поселення.
3. Зберігати, плекати, розвивати й затіснювати духово-культурний зв'язок з нашим волелюбним Українським народом.
4. В українських громадах у країнах вільного світу зберігати, плекати і розвивати наші національні, історичні й релігійні традиції, нашу мову та культуру і збагачувати ними культуру країн нашого поселення.
5. Демаскувати і поборювати підривну комуністичну діяльність та комуністичну загрозу в країнах нашого поселення, бо цим посередньо допомагаємо ми зміцненню фронту волелюбних народів проти московської тиранії. Викривати й поборювати затії Москви, яка намагається інфільтрувати й розкладати українські громади в країнах їхнього поселення різними засобами, а зокрема висиланням під всякого роду претекстами своїх делеґатів з СССР.
6. Усіми силами й засобами сприяти розвиткові наших Церков, громадських, наукових, виховних, господарських, робітничих, жіночих, студентських, молодечих, професійних, видавничих, допомогово-харитативних та всіх інших установ і організацій, що забезпечують нам духову і матеріяльну базу, без якої ми не могли б вести належної політичної й громадської діяльности.
7. Активно підтримувати консолідаційні зусилля для наладнання співпраці всіх наших громадських, культурних, виховних, економічних і політичних сил у наших центральних і крайових репрезентаціях, уважаючи це за одну з головних передумов нашого дальшого розвитку в країнах нашого поселення та нашої допомоги визвольним змаганням українського народу.

V. Щоб успішно виконувати ці завдання та досягнути визначених цілей, одноголосно ухвалюємо:

1. Створити установу Світовий Конґрес Вільних Українців з його постійним Секретаріятом для кращого контакту й порозуміння між українцями й українськими громадами в країнах вільного світу та для координації їхньої праці і зусиль в досягненні устійнених в цих постановах цілей.
2. Подбати про створення відповідних фондів, які уможливили б здійснювання цих постанов.

ПЕРШИЙ МАНІФЕСТ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

(Закінчення зі стор 3-ої)

збереження й розвиток української культурної творчости, мови і релігії. Москва також уважно стежить за всіми проявами українського життя у вільному світі, і своїми підісланими агентами ліквідує його провідників. Так з їх рук згинули Симон Петлюра, Євген Коновалець, Лев Ребет та Степан Бандера.

Усвідомлюючи, яку важку добу переживає тепер Україна, і в повній солідарності з її спротивом ворогові, ми, делеґати всіх українських національних організацій у Північній і Південній Америці, Західній Европі та Австралії разом з Новою Зеляндією, за благословенням Ієрархів Українських Церков у вільних країнах, зібралися в осідку Об'єднаних Націй — в Ню Йорку, на Світовий Конґрес Вільних Українців у днях 16, 17, 18 і 19 листопада 1967 р.

Перше завдання Світового Конґресу Вільних Українців — розглянути сучасну ситуацію в Україні та поза нею і обміркувати способи й засоби для найвидатнішої допомоги визвольній справі України.

Друге завдання Конґресу — узгіднити діяльність української громади в кожній країні цих континентів для того, щоб не лише зберегти національну субстанцію українства, але також розвинути кожну громаду в цих країнах у всіх ділянках життя до найвищого ступня. Вся українська спільнота цих країн невідмінно має бути скерована в своїй діяльності до того, щоб всебічна допомога Україні була найуспішнішою.

Ми, уповноважені делеґати Світового Конґресу Вільних Українців, на своїх нарадах розглянули обидва завдання і ухвалили потрібні постанови. Секретаріят Світового Конґресу Вільних Українців дбатиме про виконання цих постанов до наступного Конґресу.

Світовий Конґрес Вільних Українців у висліді своїх нарад однозгідно постановив звернутися до українського народу в Україні і поза її межами в СССР та в країнах московсько - комуністичного бльоку з цим Першим Маніфестом.

Ми, учасники Світового Конґресу Вільних Українців, заявляємо перед цілим світом, що українська національна спільнота у вільному світі допомагатиме своєму народові в його боротьбі доти, аж поки він остаточно визволиться і побудує незалежну суверенну і соборну державу.

Для допомоги Україні ми використовуємо всі способи й спроможності, які маємо в демократичній дійсності вільного світу. На першому місці у нас стоїть ширення правди про Україну, її історію, визвольну боротьбу, культуру. В цій ділянці ми вже чимало виконали нашими багатомовними виданнями, радіомовленням, доповідями на наукових з'їздах, працею в університетах тощо. Ми постійно даємо відсіч протиукраїнській пропаґанді.

За одно з найважливіших наших завдань ми вважаємо втримання національної субстанції українства в країнах нашого поселення. Для цього еміґрація розгорнула велику організаційну роботу. У всіх країнах нашого поселення діють українські Церкви — православні, католицькі, протестантські. Вони мають мільйонову громаду вірних і багато величних храмів. Українські Церкви є однією з головних опор збереження українства, розсипаного по світу, вони мають також свої організації та нижчі й вищі школи.

В окремих країнах свого поселення українці здобули вже значні успіхи і впливи. Об'єднані в центральних установах, вони мають свої суспільно - політичні організації. Українські науковці щорічно публікують десятки своїх праць рідною й іншими мовами. Закінчується друк уже четвертої енциклопедії, цим разом англомовної, завдання якої подати об'єктивні факти про Україну. В українських високих школах спеціяльну увагу присвячується українським дисциплінам.

В країнах поселення українців, особливо в Америці й Канаді, де існують забезпеченеві Союзи, Товариства й Братства з понад 100 тисячами членів, спілки, кооперативні банки, розвинулось українське економічне життя. Скрізь там діють різні місцеві товариства й установи, виховні організації молоді з тисячами членів і власними таборами. Українські жінки об'єднані у своїх організаціях, що належать до Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО). Діють робітничі спілки, професійні товариства лікарів, інженерів, професорів, бібліотекарів, спілки мистців, письменників, музик, допомогово - харитативні установи. Публікується вільна українська преса — щоденники, тижневики, місячники, наукові, літературні, мистецькі і популярні журнали. Розвинулася незалежна українська наука, зорганізована в першій історично - академічній установі, що продовжує майже 100-річну львівську традицію, Науковім Товаристві імени Шевченка, та в Українській Вільній Академії Наук, що продовжує традиції Київської академічної установи, поки вона була опанована московсько - большевицькою владою.

Діють ще від 1921 року високі навчальні заклади, Український Вільний Університет і Український Технічно - Господарський Інститут, а також недавно створений в Римі Український Католицький Університет, випускаючи щорічно фахові висошкільні кадри з академічними ступнями. Сотні українських професорів навчають по американських, канадійських, арґентинських, німецьких, австралійських і інших університетах. Діють ще й інші спеціяльні українські високі школи, духовні семінарії та численні початкові школи з українською мовою навчання.

В обидвох світових війнах десятки тисяч українців боролись у рядах армій країн свого поселення. Багато тисяч з-поміж них віддали життя в обороні свободи, яка для них була ідеалом України. Ті, що залишилися живими, створили свої організації ветеранів, яких єднає братерство зброї з ветеранськими союзами їхніх країн поселення та з організаціями українських комбатантів, які на рідних землях і в різних часах боролися за визволення України. В переконанні, що збройна сила народу є найкращою запорукою його незалежности, ветерани українських, Американської, канадійської й інших Армій спільно плекають українські військові традиції.

На еміґрації існує Державний Центр УНР, діють різні політичні організації і установи. Всі вони заступлені на цім Світовім Конґресі Вільних Українців і згідно працюють у його рамках, як також в рамках своїх центральних крайових об'єднань, подаючи допомогу українському народові в його визвольній боротьбі через впливи в урядових колах і в суспільствах своїх країн, через здобування прихильности й підтримки для усамостійнення України й інших поневолених країн. Українці, як громадяни країн свого поселення, беруть активну участь у суспільно - політичному житті цих країн, подекуди займаючи високі становища в парляментах і державних управліннях.

Величезні духово - культурні та матеріяльні досягнення українців у вільних країнах світу є найкращим доказом вітальности та творчих сил українського народу, свідоцтвом того, яких успіхів він міг би добитися й як міг би збагачувати культурну скарбницю людства, маючи волю й незалежність на рідній землі.

Зовнішнім виявом значення української спільноти у вільних країнах можуть служити, зокрема, такі факти: побудова пам'ятника Тарасові Шевченкові в Канаді, в столиці Манітоби, Вінніпезі, 1961 р.; побудова пам'ятника Шевченкові на публічній площі у столиці Америки — Вашингтоні, 1964 р.; побудова пам'ятника Шевченкові в Бразилії, в столиці естада Парана, Куритибі, 1967 р.; законний дозвіл Президента Арґентини генерала Онґанія побудувати пам'ятник Шевченкові в столиці цієї країни, Буенос Айресі, 1967 р.; однодушна постанова законодатних палат Америки про щорічне відзначування Тижня Поневолених Націй, щоб таким способом американський народ мав нагоду виявити прихильність до визвольних рухів усіх поневолених комунізмом народів, при чому в цім законі спеціяльно вказана також Україна.

Цією нашою постійною діяльністю ми намагаємося втримати українську спільноту поза Україною і створити такі духові та матеріяльні цінності, що їх потребує і потребуватиме Україна. Ми переконані в тому, що, викриваючи й тавруючи злочини московської комуністичної диктатури, робимо тим самим послугу іншим волелюбним народам і здобуваємо собі приятелів у їхньому колі. Мир і воля націй у масштаті права і справедливости, рівної для всіх, будуть запевнені у світі щойно тоді, коли під ударами національно - визвольної революції поневолених народів розвалиться московська комуністична деспотія. Цю революцію, як колись проти московської царської деспотії, переведуть поневолені нації в слушний час. Наше завдання — здобувати й скріплювати симпатії та підтримку вільних народів для тієї неминучої національної революції.

Український Народе!

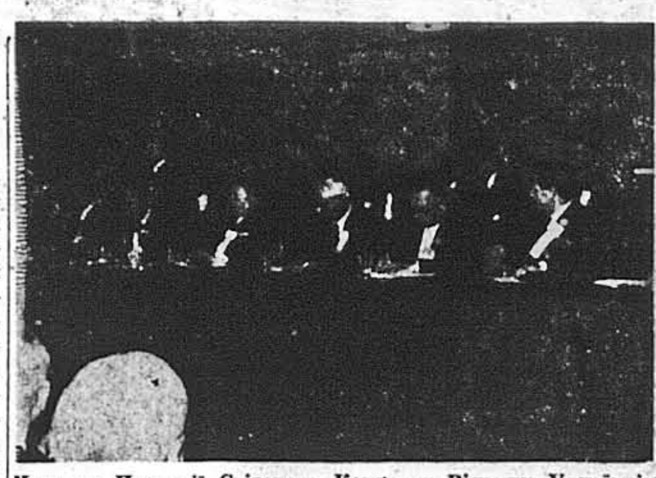
Ми, твої брати і сестри в країнах вільного світу, чітко відрізняємо те, що репрезентує духові і матеріяльні цінності української нації, від пануючого в Україні московського комуністичного режиму, проти якого Ти стоїш у постійній боротьбі. Твої осяги на полі науки, мистецтва, господарства і на всіх інших ділянках життя для нас усіх мають найвищу ціну. Ми подивляємо Твою видержливість і витривалість у боротьбі за збереження та розвиток духових і матеріяльних цінностей України, що перекреслили пляни ворога, спрямовані на знищення й асиміляцію українського народу.

Ти пережив не одне лихоліття у своїй героїчній історії. Ти не піддавався і завжди виходив з них непокореним. Твоя героїчна постава викликає подив свободолюбного людства. Вона була і є джерелом духової наснаги для всіх нас, розпорошених на всіх континентах світу. Тобі призначено бути господарем своєї землі.

Український народе, прийми від усіх нас, Твоїх братів і сестер у вільному світі, нашу пошану і наше запевнення, що ми свято віримо в успіх Твого незламного спротиву і в успіх нашої муравлиної праці, які наближають день Твого Визволення.

Перший Світовий Конґрес Вільних Українців передає Тобі на рідну землю і на заслання наш щиросердечний привіт. Ми ніколи не спочинемо, поки Ти, з Божою допомогою, не здобудеш утрачену волю і самостійність. Ми віримо, що прийде той день, коли Ти засядеш у народів вольних колі, серед справедливого й миролюбного людства.

Президія
Світового Конґресу
Вільних Українців

Частина Президії Світового Конґресу Вільних Українців у першому дні нарад.

ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРАЇНЦІВ ПОЗА УКРАЇНОЮ СУЩИХ

(Закінчення зі стор. 3-ої)

і творить, крок за кроком іде вгору і в найтяжчих умовах, під постійними ударами московського імперіялізму, змагається за рівне місце в колі вільних народів.

У вільному світі ми маємо необмежені можливості творити для себе індивідуально, для українського народу, для людства. І ми повинні ці можливості всебічно використати, щоб роля еміґрації в історії України залишилась світлою сторінкою. Власне, для цього Світовий Конґрес Вільних Українців (СКВУ) дає огляд наших здобутків і наших сил, щоб заманіфестувати наші прагнення, наші принципи і нашу готовість жертвувати всім для осягнення найвищого ідеалу українського народу.

Наш Конґрес одноголосно прийняв такі рішення:

1. Посилювати й розвивати самостійницьку визвольну дію української еміґрації в кожній ділянці нашого життя, щоб осягати чимраз кращі позиції для допомоги українському народові в його боротьбі за визволення

2. Сприяти всім консолідаційним заходам українських громадських і політичних сил на базі самостійницької визвольної концепції.

3. Закликати всіх українців включитися в зорганізоване життя, підтримати всі крайові центри та організації і сконцентрувати всі сили для здійснення наших основних завдань.

4. СКВУ закликає всі українські організації поза межами України скріплювати й поглиблювати їх роботу, творити нові сили, вирощувати нові кадри працівників та приєднувати до активної дії всі ті сили і групи, що стоять осторонь зорганізованого життя. Ніякі церковно-релігійні, територіяльні чи політичні різниці не можуть стояти українцям на перешкоді у виконуванні їхніх обов'язків супроти Батьківщини.

5. Виявляти якнайбільшу дбайливість у вихованні молоді в українському дусі. Це стосується не тільки шкіл і інших виховних закладів, а передусім самих батьків.

6. Дбати про те, щоб чимраз більше наших матеріяльних вартостей перетворювалося на духові. Співвідношення цих вартостей у нас ще далеко не пропорційне до наших спроможностей.

До виконання всіх цих закликів і постанов, у 50-ті роковини національного, політичного і державного відродження українського народу, кличе Вас, Дорогі Земляки, Світовий Конґрес Вільних Українців! Хай же нашим незмінним гаслом і непохитною настановою буде:

З вірою в Бога
жити - творити - боротись!

Президія
Світового Конґресу
Вільних Українців

ВЕЛИКА МАНІФЕСТАЦІЯ...

(Закінчення зі стор 1-ої)

„Увесь український потенціял — на боротьбу проти нової татарщини в Україні, на боротьбу проти імперіялістичної Москви!" — сказав промовець. Подібні ж думки висловив В. Бакад, а Валя Калин-Магмет підкреслила, що створена українським народом 50 років тому народоправна УНР живе й далі в серці українського народу, що український народ безсмертний, як і його велика, чудова культура — вклад нашого народу у світову скарбницю мистецтва. Зливою оплесків покривали присутні виступ приблизно 100 молодих танцюристів-пластунів під мистецьким керівництвом хореографа Романа Петріни, які виконали „Гуцулку".

Кілька століть відділяють нас від композитора Дмитра Бортнянського, але його грімке „Да воскреснет Бог" у виконанні „Думки" з оркестрою прозвучало як ніколи ще по-сучасному, зрозуміло і близько. Хвилями на морі переливались оплески вдячности виконавцям „Веснівки" у виконанні молоді під керівництвом хореографа і майстра балету Вадима Сулими, а коли збірні хори в супроводі симфонічної оркестри розпочали виконання „Вічного революціонера" Івана Франка, музика Івана Стеценка, то багато людей встали, немов би це виконувавсь гимн України, що бореться. З успіхом виступили українські танцюристи з Асторії, під кер. Елейн Оприско, виконавши повний гумору танець „Чоботи", а потім уніформовані члени молодечих організацій створили собою, в переливному сяйві прожекторів, живу мапу України, і під виразно-чіткі пояснення п-і Валі Калин — відбувся показ ноші з різних сторін великої Української Землі, такої прекрасної ноші, що всі телевізійні камери з американських станцій, як і кіноапарати Ярослава Кулинича, П. Солука та десятків любителів - кіноаматорів не спинялись ні на хвилину, щоб зафіксувати ту барвисту красу. До речі, з телевізійних компаній найдовше в гостях в українців залишилась група кінопрацівників з ЕНБІСІ, які записали також уривки з кількох політичних промов.

Політична частина Маніфестації

По 11 : 30 відбулося урочисте внесення яких понад сорок прапорів, про що заповів провідник Маніфестації п. Йосип Лисогір. Ішли українські комбатанти всіх наших армій та американської армії, і представники канадійської армії, українці-ветерани з війни проти фашизму, з воєн проти комунізму в Кореї та у В'єтнамі, сиві вояки славетних Українських Січових Стрільців, і ще молоді вояки леґендарної УПА. Оперова співачка п-і Марія Лисогір, хор і маси присутніх, стоячи, співали Гимн вільної землі Вашинґтона, після чого Митрополит Українців Католиків у ЗДА, ВПреосв. Кир Амврозій Сенишин виголосив українською мовою хвилююче слово і провів молитву. Після молитви відбувся зворушливий Апель на пошану Поляглих за волу України. У цій урочистій хвилині, коли ми зібралися тут з нагоди першого Світового Конґресу Вільних Українців, щоб перед світом заманіфестувати нашу відданість ідеалам волі і справедливости для всіх, схилімо наші голови та віддаймо пошану всім тим, що в обороні цих ідеалів та в боротьбі за їх здійснення принесли найвищу жертву, жертву свого життя. Зокрема віддаймо нашу найглибшу пошану всім тим, що полягли в боротьбі за вільну, ні від кого незалежну, соборну Українську Державу — проголосив провідник Маніфестації Йосип Лисогір. Виструнчились тисячі приявних, додолу схилились прапори і у величезній залі проникли чисті звуки сурми, що відіграла жалобну мельодію. Опісля хвилина мовчанки й Йосип Лисогір тоді виголосив своє слово про ціль і суть маніфестації. У промові, виголошеній українською і частинно англійською мовою, він підкреслив, що в Україні — Москва дискримінує, прикриваючись „комунізмом", усе українське, і тому ми розсіяні у світі, і тому збираємо всі сили, щоб спільно працювати для звільнення тих, хто в неволі й недолі. Почесних Гостей представляли Юрій Карманін та Ігнатій Білинський. З промовою виступав особистий представник Президента уряду ЗДА Линдона Б. Джансона — директор „Віста" д-р Віллям Крук, передавши привіт і запевнення у підтримці всіх тих, які змагаються за свободу. Англійською і прегарною українською мовами промовляв кол. міністер праці Канади, тепер лідер опозиції в парляменті посол Михайло Стар, сказавши, що ніколи українська людина не втомиться змагатись за волю й державність. Бурею оплесків привітали учасники Маніфестації присутнього кол. прем'єр - міністра Канади п. Джана Діффенбейкера, який був першим, хто порушив питання України й інших поневолених Москвою націй на форумі ОН. До зібраних промовляли представники: від УНРади президент УНР в екзилі Микола Лівицький, від ЗЧ ОУН—голова проф. Степан Ленкавський, від ПУН-у Олег Штуль, від Гетьманського руху — проф. Микола Радзінський. Потім ред. Ігнатій Вілинський прочитав текст Резолюцій учасників Маніфестації за волю України, що їх прийнято гучними оплесками. На закінчення політичної частини Маніфестації з промовою виступав Високопреосвященний Мстислав, Архиєпископ УПЦеркви в ЗДА. П. Йосип Лисогір представив присутніх членів Американського Конґресу. Коротко промовляв до зібраних конґресмен Брей, висловлюючи підтримку вільнолюбним українцям та іншим народам, з В'єтнамом включно, у їхній боротьбі за свободу.

Сяйво краси України

Американські й закордонні журналісти та представники, кінопрацівники, фотографи, заливаючи світлами прожекторів Почесну Президію, переключили світла на групу танцюристок СУМ „Верховинці", під керівництвом хореографа Олега Ґензи, що виконала „Коломийку". Гучно вітали люди чарівний Танцювальний Ансабль із Канади під керівництвом мистця свого діла Петра Марунчака, з Монтреалю: група в майже 100 осіб з незвичайною легкістю виконувала програму, хлопці в запорозьких одягах, а дівчата в наддніпрянських корсетках, із стрічками на чудових голівках, — як і найменший, може 7-8-річний танцюристик — все це полонило присутніх, які били браво, захоплені красою виконаних танців. Інша мистецька група, „Лиман" з рамени СУМА, під керівництвом Романа Стеткевича, виконала чарівний „Привіт".

З огляду на трохи розтягнені попередні промови, довелося скорочувати дві точки в заключній мистецькій програмі. Ще кілька хвилин не вгавала буря оплесків після чудового „Гопака", а потім усе завмерло в молитовному піднесенні, вслухаючись у кришталево-чистий голос співачки - солістки Марти Кокольської та грімкі голоси зведених хорів, що виконували в супроводі оркестри „Владико неба і землі" С. Гулака-Артемовського. Пісню-молитву виконано на тлі „живого Тризуба", у форму якого уставилась молодь в національних одягах, впавши на коліна, як прозвучали перші акорди „Владико неба і землі".

Могутню будову Медісон Сквер Гардену потрясли слова: „Ще не вмерла Україна" — співали Гимн усі, присутні й неприсутні, уся українська нація, що стала на боротьбу за вільне місце „в народів вольних колі", за здійснення святих ідеалів і святого права кожного народу під сонцем — жити, за висловом геніяльного Кобзаря — в своїй хаті.

Відбулось щось таке, чого не всилі було відразу охопити: понад 10 000 українців з різних країн і континентів, у присутності представників вільних урядів і народів світу, немов поклялись: ми ніколи не відступимо від свого! Україна не умерла і ніколи не умре! (лп)

СКВУ приспішить політичну консолідацію — стверджують керівники Державного Центру УНР

Після закінчення сесії Світового Конґресу Вільних Українців в минулу п'ятницю 17 листопада ц. р., відбулася у балевій залі „Меркурі" того ж Ню „Йорк Гілтон"-готелю конференція делеґатів і гостей, що стоять на плятформі Державного Центру УНР в екзилі Велика заля, що містить 600 осіб, була майже вщерть повна. Конфереціcю проводив і відкрив її голова Української Національної Ради д-р Яків Маковецький, який привітав приявних від Президії УНРади та з'ясував, що керівники Державного Центру УНР в екзилі хотіли використати добру нагоду Конґресу, щоб стрінутися з своїми приявними на Конґресі однодумцями з різних країн.

Президент УНР в екзилі Микола Лівицький признав згори, що на залі певне є й такі, що їх політичні угруповання не належать до УНРади та які,, може, не погоджуються з політикою її керівників. Проте він привітав усіх їх. „Чому Державний Центр бере участь у СКВУ? Бо це дійсно велика подія і всюди, де йдеться про добро України — ми мусимо бути і такі почини підтримувати... Державний Центр мусить служити всім українцям, чи вони нас визнають, чи не визнають. Політична консолідація ще далеко не здійснена. На дорозі до неї бувають різні перешкоди і деякі прикрі моменти. Але треба перейти цим шляхом. Єдність, виявлена на Світовому Конґресі, цьому допоможе. Промовець погоджується з концепцією Секретаріяту, що його вибере Світовий Конґрес: це повинен бути порядкуючий осередок громадського життя, а не політичного. Політичний Центр УНРади створено на базі традиції, зформованої подіями, що відбулись в Україні, з волі українського народу. Перед широким світом не можна покликатись на політичні програми різних партій, тільки на існуючу колись українську державу, Українську Народну Республіку. В історії наших визвольних змагань були різні етапи боротьби і Державний Центр УНР в екзилі, очевидно, всіх їх визнає, але була тільки одна Українська Народна Республіка. Промовець вірить, що СКВУ скінчиться добре. Але роля Державного Центру УНР в екзилі не скінчилась і не скінчиться аж до часу, коли відродиться українська національна народоправна суверенна держава. Щоби Державний Центр мав успіхи в своїй праці — він мусить мати підтримку збоку українського громадянства в усьому вільному світі.

Голова Виконавчого Органу УНРади д-р Атанас Фіґоль ствердив на вступі, що „держав не будується святочними академіями ані з'їздами". Але найслабшими місцями в політиці взагалі та в українській політиці зокрема, є гін до ізоляції, до відокремлення. У нас нема внутрішнього зв'язку, внутрішньої взаємної інформації. СКВУ є в першу чергу тим великим ділом, що він став інформаційним зв'язком між всіма українськими зорганізованими клітинами у широкому світі — поза Україною. На СКВУ вперше стався факт, що за одним столом засіли найвищі репрезентанти всіх наших Церков. Найбільшим парадоксом цього першого світового політичного українського конґресу є факт промовчання на ньому політичного аспекту, внутрішньо - політичної ситуації. Але на Україну мусить піти відомість, що на еміґрації діють різні українські політичніорганізації, які змагають до одної цілі. Промовець покликається на доповідь проф. Васьковича, щоб створити політичний центр, обраний у виборах. Коли б навіть не визнавати теперішнього Державного Центру УНР, то ніякого іншого авторитетного політичного центру не можна створити, як тільки на ідеї і традиції Української Народної Республіки. А виборів на еміґрації перевести просто технічко неможливо. Цей факт, що ЗЧ ОУН не належить до УНРади заважив на тому, що на СКВУ не можна було говорити про наші політичні відносини. „Державний Центр зробить все, щоб цей стан змінився". На еміґрації мусить бути поділ, „але той поділ мусить були на тих, що хочуть зберегти українську національну особовість, і тих, які хочуть денаціоналізуватись". Промовець відчитав текст резолюції, що її передано до Резолюційної Комісії: в ній вітається Державний Центр УНР в екзилі, але також усі ті українські партії і групи, які до УНРади не належать, проте діють у користь українського державного визволення. Наприкінці промовець апелював — складати бодай по 1 дол. місячно на Державний Цестр.

Віце - през. УНР в екзилі, проф. М. Степаненко привітав проф. Бориса Мартоса, колишнього прем'єра УНР, всіх колишніх членів Центральної Ради і колишніх військовиків, приявних на залі, та віддав поклін унсім мученикам, що впали за ідею української суверенної держави. Після того представники з різних країн складали прихильні для УНРади декларації і розвинулась дискусія, в якій брали участь численні діячі.

У зв'язку із СКВУ проголошено у Пенсилвенії „День Вільної України"

Песилвенійський губернатор Раймонд П. Шейфер оприлюднив Проклямацію, в якій на початку покликається на факт, що „Перший Світовий Конґрес Вільних Українців відбудеться від 16 до 19-го листопада в Ню Йорку із понад 1 000 делеґатів, що репрезентують українські організації у Західній Европі, Австралії, Новій Зеляндії, Південній Америці, Канаді й З'єднаних Державах". „Це перше таке величне зібрання українців поза їх рідним краєм". „Цей Конґрес відбудеться в тому часі, коли Москва відзначає 50-річчя большевицької революції і твердить, що та їх революція принесла волю і незалежність 45 мільйонам українців". „Тому, що українці, їх нащадки у вільному світі і насправді цілий світ знають, що ті большевицькі твердження фальшиві і що це були українці, які 50 років тому встановили свою незалежну державу, брутально знищену в 1920 р. комуністичною Росією — і тому, що багато американців українського походження з нашого стейту візьмуть участь у Світовому Конґресі Вільних Українців — Я, Раймунд Шейфер, губернатор Коммонвелту Пенсильвенії, проголошую оцим день 18 листопада 1967, як День Вільної України у Пенсилвенії і закликаю своїх земляків-громадян поставитись з належною повагою до цієї історичної події в новітній історії українського народу". Дано в столиці стейту Пенсилвенії Гаррісбурґу 17 листопада 1967 р. та скріплено Великою Печаттю того стейту і підписом секретаря стейту.

Другий день СКВУ

У п'ятницю 17-го листопада ц. р. у год. 10 ранку, після відкриття сесії о. д-ром Василем Кушніром — привітання для Конгресу виголосив президент американської установи „Радіо Визволення" Говленд Г. Сарджент, який звернув увагу на працю тієї радіовисильні, що має передусім інформувати народи за залізною заслоною про їх земляків у вільному світі, зокрема присвячує багато уваги українським подіям, у співпраці з численними українськими діячами пера.

Частину передполудневої і велику частину пополудневої сесії виповнили чотири доповіді: 1) „Українці в країнах свого поселення" — ред. Іван Сирник, делегат Комітету Українців Канади, 2) „Концепція нашої політики в житті наших країн" — проф. Лев Добрянський, делегат Українського Конгресового Комітету Америки, 3) „Соціяльно-політичний стан в Україні та способи нашої допомоги визвольній боротьбі українського народу" — д-р Григорій Васькович, делегат Координаційного Осередку Українських Центральних Установ в Европі, і 4) „Духовий стан на Україні і еміграція" — проф. д-р Юрій Бойко, делегат Координаційного Осередку Українських Громадських Центральних Установ в Европі.

Під час доповіді проф. Григорія Васьковича ввійшла на залю вдова по сл. п. президенті УНР в екзилі Андрієві Лівицькому й мати теперішнього президента УНР в екзилі Миколи Лівицького, Марія Лівицька, в товаристві своєї доньки Наталі Холодної. Н. Лисогір привітав їх — при оплесках залі. Те саме повторилось, коли на залю ввійшов кол. прем'єр УНР Борис Мартос.

Після перерви виголошували короткі промови-декларації делегати різних центральних організацій в Америці і інших континентах: Мирослав Щегедин і Мирон Болюх — Австралія, Юліян Костюк — Австрія, Василь Іваницький — голова 22-членної делеґації з Арґентини, о Григорій Фуканчик — Бельгія, Степан Плахтин — Бразилія, Роберт Лісовський — Велика Британія, Бенедикт Васюк — Венесуеля, Омелян Купшета — Голляндія, Антін Мельник — Німеччина, Микола Гец — Бразилія, Вячеслав Коханівський — Вел. Британія, Володимир Лазовський — Франція, Олена Лотоцька — Світова Федерація Українських Жіночих Організацій, Омелян Коваль — Спілка Української Молоді з 10-ох країн, Богдан Футей, ЦЕСУС. Ю. Ференцевич — Пласт, д-р Володимир Галан — Ветеранські організації і д-р Криволап — ОДУМ. Згодом вітав ще СКВУ д-р Ом. Ніжанківський — Швайцарія. Прийнято внесок д-ра Галана — переслати привіт генералам В. Удовиченкові, М. Капустянському і О. Загродському.

Всі без вийнятку делегати прославляли ідею СКВУ, деклярували повну солідарність своїх організацій і установ з цілями СКВУ та водночас подавали короткі інформації про стан українських громад в їхніх країнах поселення.

Гнат Білинський подав до відома, що делегація на СКВУ з Британії відвідала британського генерального консула в Ню Йорку й поінформувала його про СКВУ, передавши йому головні документи СКВУ. Генеральний консул передав привіт Конгресові з бажаннями успіхів. Д-р Антін Жуковський передав привіт від губернатора Норт Дакоти Вільяма Л. Гю. Наспіли депеші з привітами від кол. президента Гаррі Трумана — з дотепною заввагою, що він тепер не має державних коштів на подорожні видатки, тому не зміг прибути, від посадника Ню Йорку Джана Ліндзі і губернатора стейту Ню Йорк Нелсона Рокифеллера, як також від посадника м. Філядельфії, Дж. Фейта.

Останній день СКВУ

Четвертий з черги день пленарних сесій Світового Конгресу Вільних Українців, в неділю 19 листопада ц. р. розпочався молитвою, що її перевів о. д-р Вол. Гавліч, ЧСВВ. Проголошено, що до Президії Конгресу включено Валентина Коваля від Союзу Визволення України. М. Плавюк інформує, що до Президії вплинуло 12 заяв від різних центральних громадських і професійних організацій та установ.

Проф. д-р Роман Смаль-Стоцький (НТШ) інформує про Світовий Конгрес Вільної науки, який свої резолюції передав до СКВУ. Кекілія Паліїв доповідає про наради Виховників і педагогів, які намагалися скласти одну виховну систему.

У цьому місці о. д-р Василь Кушнір повідомляє, що на залю прийшов офіційний представник канадійського уряду в особі п. Френсіса. П. Френсіс промовив від секретаря закордонних справ Пола Мартіна, при чому підкреслив, що дістав також депешу від прем'єра Канади Лестера Пірсона з уповноваженням передати від нього Привіт Конгресові. Далі, він підкреслив вклад канадійських українців в культуру і закріплення демократії Канади.

Інж. Роман Галібей склав коротку декларацію від українських інженерів; Я. Гайвас від націоналістичних організацій, які перевели світову студійну конференцію в справі доцільної боротьби проти комунізму; п. Буняк інформував про пленум СУМА з нагоди СКВУ і його ухвали; д-р Р. Малащук виступав в імені Українського Визвольного Фронту; М. Дольницький — від Федерації СУЖА і СУЖК; Б. Футей — склав звіт про 1-ий Світовий конгрес вільного студентства; інж. Плешкевич промовляв від кооперації; ред. Данилевич — від Федерації українських журналістів; д-р Р. Барановський відчитав резолюції, прийняті два дні тому на численній конференції прихильників Державного Центру УНР; проф. д-р В. Янів підкреслював ролю мирян в житті Церкви та потребу найбільшої толеранції окремих Церков і їх єрархічного завершення. На згадку про Кардинала Йосифа Сліпого — заля вчинила овацію. Д-р М. Кушнір виступив від Асоціяції діячів української культури, а пастор І. Яцентій від Євангельського Об'єднання.

Звіти Комісій

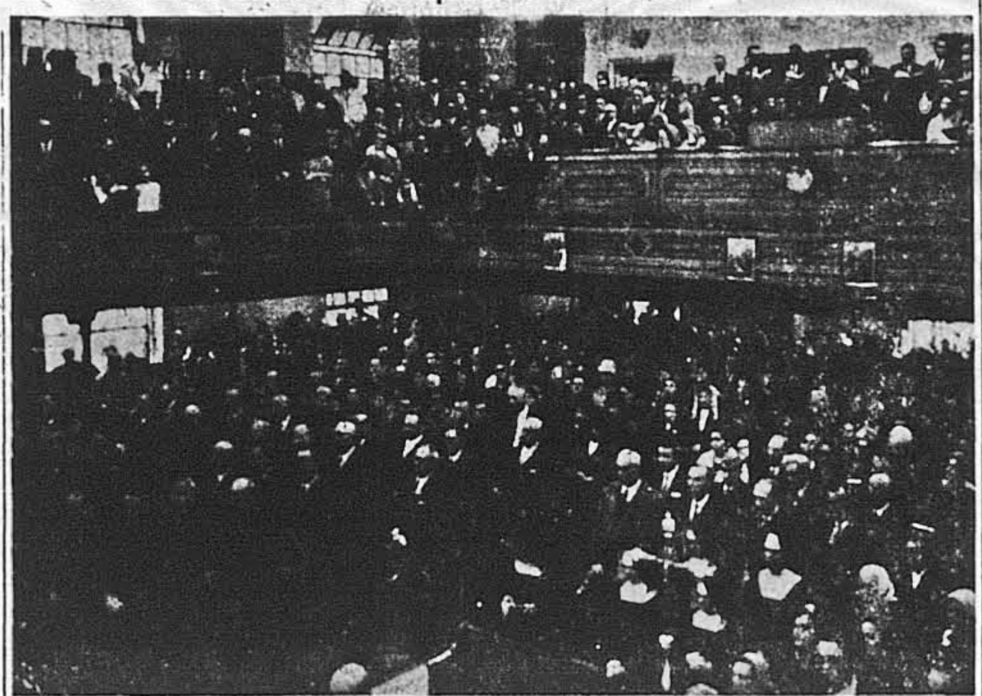
Д-р В. Галан склав звіт Суспільної Комісії. Як президент ЗУАДК інформував коротко про ту установу та переселенську акцію. Разом з Українським Католицьким Комітетом, Допомоговим Комітетом Канади і частинно Світовою Радою Церков переселено до вільних країн світу понад 150.000 українців. Суспільна Комісія пропише покликати до життя Світову Суспільну Раду. Ред. А. Драган звітував за Резолюційну Комісію, при чому секретар Комісії, ред. Вол Леник відчитав тексти нових резолюцій в церковно - релігійних справах, про УПА і проти переслідування меншин в Україні зокрема проти переслідування в Україні московським режимом жидів, — як також резолюції про українців в діяспорі. Ред. Драган ствердив, що Резолюційна Комісія, перевіривши та ствердивши, що резолюції, зголошені окремими з'їздами й конференціями, не суперечать основним засадам скликання СКВУ, пропонує включити їх до документів Конгресу. Заля оплесками прийняла внесення Резолюційної Комісії.

Д-р О. Бойко звітував від Фінансової Комісії, заторкнувши не тільки фінансову сторінку Світового Конгресу, але й передбачене Секретаріятом. Комісія прийняла принцип, що бюджет того Секретаріяту мусить спиратися на базі громадського жертвенного оподаткування.

М. Дольницький звітував від Пресової Комісії. Зареєструвались 62 представники української й американської преси та радіовисилань, підготовлено сторінку у „Ню Йорк Таймсі", переведено різну технічну працю.

АРХИЄРЕЙСЬКА СЛУЖБА В ЦЕРКВІ СВ. ЮРА

Ню Йорк. — В дні закінчення Світового Конгресу Вільних Українців в неділю 19-го листопада о год. 10-ій перед полуднем Впреосвященний Кир Максим Германюк, Митрополит Українців Католиків в Канаді, в сослуженні Преосв. Кир Ізидора Борецького (Торонто, Канада), Преосв. Кир Ніля Саварина (Едмонтон, Канада) і Впреосв. Кир Андрія Роборецького (Саскатун, Канада) та при асисті Всчс. о. д-ра Володимира Гавліча ЧСВВ з Гемтремку, Мишиґен, і Всчс. о. Ярослава Свищука з Шикаґо відправив Архиєрейську Святу Літургію в наміренні Українського Народу, зокрема успішного закінчення Світового Конгресу Вільних Українців. Майстрами церемонії були о. генеральний вікарій Еміль Монастирський із Стемфорду і о. Христофорд Война ЧСВВ з Ню Йорку. Співав хор церкви св. Юра під проводом проф. Івана Хомина. Впреосв. Максим Германюк виголосив глибокорелігійну та в с окопатріотичну проповідь, в якій підкреслив те, що Служба Божа — це акт подяки і одночасно акт просьби. Оця Служба Божа — це акт подяки Всевишньому, що дозволив українцям перемогти всі труднощі та зорганізувати оцей численний з'їзд представників українського народу з Америки, Европи й Австралії. Світовий Конгрес Вільних Українців проробив велику працю, порушив численні проблеми і за це треба подякувати Богові. З'єднавшися на з'їзді можна було багато зробити для того, щоб допомогти поневоленому українському народові на Рідній Землі. Треба просити Всевишнього, щоб допоміг нам здійснити ці всі пляни праці. Коли б Конгрес мав обмежитися тільки до слів на своїх сесіях, то марна була б його праця. Впреосв. Кир Максим висловив вдоволення з того, що СКВУ співпрацював із провідниками Церков. Треба дбати про те, щоб Церкви мали постійний доплив молодих священиків, бо без них не можна буде втримати нашої української релігійної й народної субстанції в чужих країнах. В цій Вдячній Літургії молимося про те, щоб Божий дар і благодать настали для нашого українського народу на Рідних Землях.

Вірні в церкві св. Юра під час Архиєрейської св. Літургії з нагоди СКВУ

ДВІ ВЕЛИКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Перед совєтським представництвом

Після величної Маніфестації за волю України, що відбулась в Медисон Сквер Гарден у суботу 18 листопада в присутності понад 10,000 українців з 20 вільних країн світу, приблизно біля, 3-ої години дня яких три тисячі українців пішли походом до будинку постійного представництва СССР при Об'єднаних Націях. Не зважаючи на холодний дощ, у тому Поході Свободи для поневолених взяли участь багато отців різних українських Церков та більшість чільних суспільно-громадських провідників української спільноти у вільному світі, які брали участь в урочистостях у Медісон Сквер Гардені як і закордонні делегати СКВУ. Демонстранти одержали сотні транспарентів з написами англійською мовою — проти московського імперіялізму-комунізму за свободу і державну незалежність України. На чолі походу, що потягнувся на яких 10 бльоків, ідучи збоку пішоходами, повівали прапори: американський і національний український. Демонстранти пройшли по 50-ій вулиці до Лексінгтон Евню, а потім звернули ліворуч і йшли до 67 вулиць, аж до 67-ої Захід, де є будинок представництва СССР. Під час їхнього походу було роздано багато листівок, а їхні транспаренти читали тисячі прохожих і проїжджих людей, при чому, деякі американці приєднувались до демонстрації, без огляду на дощ, і маршували спільно з українцями.

Біля 67-ої вулиці демонстранти дійшли до поліційної сторожі із загородами, там спинились і з сотня молоді з СУМ, Пласту і ОДУМ-у почала одностайно вигукувати гасла: „Геть з Москвою!", „Геть комунізм!" та подібні. Тому, що маси людей, які підходили і підходили, вже не могли вміститись на невеликій дозволеній поліцією площі, перші лави натиснули на поліційний кордон. Коли ж близько 50 поліцаїв почали штовхати демонстрантів, то один юнак крикнув, що він за тиждень іде битись за вільну Америку і вільну Україну до В'єтнаму, і тоді перекинув дошку-заборолo, поставлене поліцією, а сотні людей прорвались із Лексінгтон Евеню на саму 67-му вулицю. Викликана кінна поліція наїздила на людей, деякі поліцаї вживали сили, б'ючи демонстрантів, на що чули пронизливе „гу" та вигуки: „Бийте комуністів, а не патріотів!", „Не воюйте з антикомуністами!" тощо.

Поліція заарештувала 3-ох демонстрантів, про що повідомлено Діловий Комітет СКВУ та УККА, для пороблення відповідних заходів. Під час найвищої „точки кипіння" — українці спалили червоний прапор, принесений із собою, бо біля представництва СССР прапор був заздалегідь усунений. Коли горів той прапор, тисячі демонстрантів вигукували антимосковські гасла. Десь по 4-ій год. дня залунав могутній спів гимну „Ще не вмерла Україна", після чого поліція почала знову натискати на людей. З вікон совєтського представництва швидко позникали якісь обличчя, зате з усіх сусідніх домів виглядали десятки людей, привітно махаючи до демонстрантів хустинами й руками. В кінці демонстранти почали розходитись. Багато сцен були зафільмовані представниками телевізійних каналів, і вже того ж вечора, о 6-ій, 7-ій, потім в 11-ій год. ночі телевізійні канали 2, 5 і 7 передавали деякі сцени з цієї, найбільшої за останні роки, української демонстрації за волю і державність України та інших поневолених націй — проти Москви, яка обіцяла „угробити" вільний світ. Того ж вечора, а потім і наступного дня радіовисильня WINS, яка безперервно подає вістки впродовж 22-ох годин на добу, подала декілька разів вістку про демонстрацію, як теж і радіовисильня „Ню Йорк Таймс-у" WQXR. На телевізійному каналі ч. 7 діктор, пояснюючи кілька сцен із демонстрації, сказав, що українці спалили червоний прапор СССР. На телевізійному каналі ч. 2 увечорі 18 листопада двічі показувано демонстрацію. (ЛП)

Пресова конференція Дж. Діфенбейкера

В п'ятницю 17-го листопада в одній із заль Н.И. Гілтон - готелю відбулась пресова конференція кол. прем'єра Канади Джана Діфенбейкера, який вславився і здобув велику популярність серед українців своїм виступом на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй в 1960 році в обороні української національно - державної суверенности. Джан Діфенбейкер був канадійським прем'єром в рр. 1957 - 1963, як голова Консервативної партії, та довгі роки лідером опозиції в парляменті за урядування Ліберальної партії. У вересні ц.р. він зрікся свого становища партійного голови, дійшовши до 72-ох років життя. Дж. Діфенбейкера представив ред. В. Душник.

За президіяльним столом засіли о. д-р В. Кушнір, проф. Л. Добрянський, д-р М. Стахів і директор канцелярії КУК д-р Я. Кальба. Дж. Діфенбейкер відповідав на запити численно зібраних українських журналістів, які стосувалися головно канадійської політики супроти СССР, відношення Канади супроти В'єтнамської війни, політики західнього світу та ОН супроти Сходу Европи і його поярмлених народів та внутрішньо - канадійських справ. Дж. Діфенбейкер звернув увагу, що — поза війною, якої ніхто не хоче і вести не буде — нема іншого способу впливання на зміну совєтської політики, як лише шляхом дипломатії і апарату Об'єднаних Націй. Дж. Діфенбейкер не вірить в користь з будь - яких договорів з СССР, бо Москва все одно кожний договір зламає. правдає. Він засуджує байдужість західнього світу та країн Азії й Африки супроти долі поярмлених Москвою народів. Канада не зробила нічого, що можна б уважати за угодовство супроти СССР та зміну її яскравого анти - комуністичного становища. Зате промовець є проти політики ЗДА щодо В'єтнаму та проти дальшого бомбардування Північного В'єтнаму. Він особисто добре знайомий з південно - азійськими країнами і їх проблемами. Теперішній неприхильний супроти ЗДА настрій у світі змінився би, якби Америка припинила бомбардування Північного В'єтнаму. Це правда, що такі попередні перерви Північний В'єтнам використовував лише для своїх воєнних цілей, але тепер існує інше міжнародне підсоння: моральний натиск на Північний В'єтнам був би такий сильний, що той мусів би приступити до переговорів. Промовець сумнівається у можливість воєнної вигри Америки у В'єтнамі, але й не солідаризується з пацифістичними демонстрантами. ЗДА взяли на себе велику відповідальність оборони вільного світу проти комуністичної загрози, але здійснювати цю місію треба так, щоб не наражати собі опінії вільного світу і своїх союзників. Ніколи не чув про плян засновувати канадійські консуляти в Україні. Він є проти будь - якої дискримінації неанглійських народів в Канаді, але й проти відділення французького Квебеку. Він був завжди і далі є за актуалізування й висування національних проблем Сходу Европи. Жаліє, що покищо нема у світі великого зрозуміння для національної проблематики Сходу Европи, але є переконаний, що цей стан зміниться на краще, бо мусить змінитися. Заперечує поголоски, наче б він, чи хтось з його родини, був українського роду: його предки прибули до Канади з Німеччини й Голляндії — політичним лідерам завжди приписують, різне походження й усякі інші „гріхи"...

Президент гостро відповідає невідповідальним критикам в'єтнамської війни

Вашингтон. — Президент Джансон на пресовій конференції гостро виступив проти невідповідальних критиків війни у В'єтнамі. Президент заявив, що він не називає „непатріотами" тих, які відповідально висловлюють свої думки про війну. Але чи можна назвати відповідальними тих демонстрантів, які нападають на військо, які вибивають вікна, та які не допускають до слова людей, що хочуть вияснити справу війни у В'єтнамі. Президент мав на думці демонстрації проти державного секретаря Діна Раска, якому студенти в Університеті Індіяни не дозволили промовляти. Преса підкреслює, що під час цієї пресової конференції можна було побачити того давнішого Джансона, який захоплювався своїми промовами і виголошував їх із театральними жестами. Президент перестерігав комуністичний В'єтнам, що жадний американський президент не дозволить на те, щоб ЗДА заключили непочесний для себе мир у В'єтнамі. Коли комуністи гадають, що в 1968-му році в ЗДА виберуть нового президента, який скапітулює перед комуністами, то вони дуже помиляються. ЗДА зможуть підписати тільки почесний мир із Північним В'єтнамом. — твердить президент Джансон.

День волі для України...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ра вручено після цього в дарунку мистецько різьблену гуцульську барилочку.

Після цієї церемонії д-р В. Душник і адвокат І. Робертс представляли в дальшій черзі делегатів і гостей, покликаючи час до часу до слова присутніх представників уряду ЗДА і Канади, членів Конгресу ЗДА й інших видатних американських діячів. Особливо замітною і змістовною була промова представника вашингтонської Пресової Служби Рейнолда МекҐю, який підкреслив конечність познайомити американське громадянство зокрема молодь з досвідом українського й інших народів, що його вони здобули в боротьбі з большевизмом і висловив переконання, що українська справа й українські зусилля переможуть. Довшу промову виголосив також відомий приятель українців, колишній конгресмен Чарлз Дж. Керстен, який з'ясував конечність повороту ЗДА до політики визволення.

Другою церемонією під час бенкету було вручення Шевченкової Медалі Волі заслуженому американсько-українському діячеві, вченому і приятелеві та організаторові молоді проф. Олександрові Грановському. Дякуючи за нагороду, проф. О. Грановський у короткій промові, виголошеній по-українськи й англійськи закликав українську молодь у вільному світі залишатися вірною своїм традиціям, пов'язуючи свій патріотизм з патріотизмом країн поселення.

Мистецьку частину програми виповнили сольові виступи співака - бандуриста Володимира Луцева при фортепіяновому супроводі Калини Чічки-Андрієнко і його ж гра на бандурі, як також виступи квартету „Верховина" під мистецьким керівництвом Оленки Глібович та при фортепіяновому супроводі Стефанії Жовнір-Клос.

Імпозантний і многолюдний бенкет, що відбувся у великій балевій залі Готелю Ню Йорк Гілтон, закінчив урочисто короткою промовою новообраний президент Секретаріяту СКВУ о. прелат д-р Василь Кушнір, який подякував усім за труд у влаштуванні Конгресу й участь в ньому, згадав усіх тих, що працюють тут для української справи, як і тих, що на рідних землях боролися й борються за свободу українського народу, одним із видатних репрезентантів яких є довголітній совєтський в'язень, сьогоднішній кардинал і Верховний Архиєпископ Иосиф Сліпий.

Заключним акордом бенкету була молитва проведена євангельським пастором з Торонта Іваном Яцентієм з подякою за успіхи в проведенні Конгресу і з благанням, щоб Всевишній дав сил і витривалости реалізувати започатковане діло.

Конференція делеґатів Українських Кооператив СКВУ

15-го листопада відбулася Конференція Делеґатів Українських Кооператив на Світовий Конгрес Вільних Українців, скликана центральною установою Товариства Українських Кооператив. Конференцію проводив голова ТУК Омелян Плешкевич, секретарював Мариян Коць. Вислухано доповіді д-ра Василя Шкудора про стан і проблеми української кооперації у ЗДА й інформації інж. Андрія Качора про стан української кооперації в Канаді.

Одобрено запропоновану кооперативою в Джерзі Сіті і виготовлену осібним елаборатом ідею створення Українського Інституту Соціології, який був би дослідчою установою в діяспорі з зацікавленнями в господарчому секторі.

Прийнято наступні резолюції:

РЕЗОЛЮЦІЇ

Представників українських кооператив у вільному світі — делегатів Світового Конгресу Вільних Українців.

Ми, представники українських кооператив у вільному світі, учасники й повноправні делегати на Першому Світовому Конгресі Вільних Українців у Ню Йорку, зібрані в дні 15 листопада 1967 року на окремій кооперативній конференції, у висліді переведених нарад, стверджуємо й постановляємо:

1. Українська кооперація, на шляху своєї 100-літньої історії, все була на службі свого народу, своєю економічно-культурною діяльністю допомагала йому визволитися від національного, релігійного, політичного і господарсько - соціяльного поневолення, що його приносили на українські землі різні окупаційні режими.

2. Перший повний розквіт праці, росту й сили української кооперації бачимо тільки в 1917-1920 рр., в часі української державности, коли вона, згідно з своєю природою і своїм призначенням, могла безпосередньо й повно включитися в процес відбудови і розбудови української економіки на правдиво демократично-самоуправних засадах, маючи повну підтримку цілого народу й держави.

3. Стверджуємо, що московсько-большевицький окупант знищив всі матеріяльні надбання української кооперації на рідних землях і саму ідею справжньої вільної кооперації в Україні.

4. Велика частина українських кооператорів, внаслідок політичних умовин, опинилася в різних країнах вільного світу і тут, зараз же, включилася позитивно в господарську працю країни свого поселення, засновуючи власні національні кооперативи, зокрема кредитові, з тою самою метою, що і на рідних землях: служити своєму народові і працювати для добра того народу.

5. Виходячи з наведених стверджень і наявних фактів життя і праці наших кооператив у вільному світі, де в кожній майже країні діють українські кооперативи, зокрема вони виявили себе сильно на терені Канади ЗДА, де діє коло 150 кооператив, які об'єднують понад 110 тисяч членів і розпоряджають сумою понад 100 мільйонів долярів майна, з якого велику частину прибутків щорічно призначують на підтримку українського культурного життя в діяспорі.

Ми представники і делегати українських кооператив на Першому Світовому Конгресі Вільних Українців, в ім'я дальшої праці над поширенням і поглибленням цієї корисної для української спільноти кооперативної ідеї, просимо Світний Конгрес підтримати ось такі наші рішення:

І. З метою зберігати, плекати й розвивати кооперативну ідею у всіх країнах нашого поселення, при допомозі українських кооперативних підприємств, які поставлені на службу нашого народу в діяспорі, рекомендуємо в кожній країні вільного світу, де діє окреме українське крайове представництво і де зорганізовано хоч 3-4 українські кооперативи, створити для них при крайовому представництві ідеологічно-організаційно та координаційну кооперативну надбудову у формі „Кооперативної Ради".

ІІ. Крайові Кооперативні Ради, для завершення своєї координаційної кооперативної праці в цілій діяспорі, створять свою надбудову при Секретаріяті СКВУ у формі Світової Української Кооперативної Ради із завданням ідейного проводу, обліку наших господарсько-кооперативних сил у вільному світі та репрезентації українського кооперативного руху на міжнародніх кооперативних конгресах.

Комісія Кооперативної Конференції:
Омелян Плешкевич
Андрій Качор
Мариян Коць
Василь Шкудор
Теофіль Кульчицький

Трентон, Н. Дж.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ

Трентонська громада відзначила скромно, але гідно й цього року Листопадові Роковини, що мали релігійно - громадський характер. Відзначення почалися в середу 1-го листопада Спільною Молитвою в 3-ій годині дня в намірені Українського Народу та його церковних і світських Провідників, що її від чотирнадцятьох років пропагує Український Християнський Рух. Спільна молитва відбулася в парохіяльній церкві св. Иосафата, що її разом з вірними проводив парох — о. декан Теодозій Атаманюк. В цьому самому дні відбулася в цій же церкві Панахида за полеглих героїв Листопадового Зриву. В неділю, 5-го листопада відправлено в церкві св. Иосафата та в двох українських православних церквах Торжественні Благодарні Літургії в наміренні Українського Народу з проповідями душпастирів. В церкві св. Иосафата, після Богослуження, в якому взяли участь вірні та пластова й сумівська молодь в одностроях і з прапорами, відправлено Панахиду за спокій душі Слуги Божого Андрея.

Після церковних відправ в залі парохії св. Иосафата відбувся **Традиційний Листопадовий Апель Української Молоді, згуртованої в „Пласті" і „СУМА"**. До Апелю стануло поверх півсотні юначок і юнаків. Командував Апелем і прочитав Листопадовий Наказ — станичний пл. сен. Ярослав Лабка. Булавним від „Пласту" був ст. пл. Іван Гафткович, від СУМА — виховник Олекса Пліщук. Апель, що його від 15-ти років місцева пластова Станиця скликає кожного року, закінчено відспіванням стрілецької пісні „Гей у лузі — червона калина"... По закінченні Апелю в цій же залі відбулись Святочні Сходини 149 Вдділу СУК „Провидіння" ім. Св. Василія Вел. присвячені славній пам'яті Слуги Божого Андрея. Святочну доповідь виголосив гість із Філядельфії д-р Микола Ценко. Сходинами проводив голова місцевого Відділу УККА. Сцену по мистецьки прикрасив секретар 149 Відділу СУК „Провидіння" інж. Іван Микитин. Святкування закінчено відспіванням українського національного гимну.

Того ж самого дня, в неділю, 5-го листопада в залі української - православної парохії св. Юрія Переможця в 6-ій год. вечора відбулися Святочні Сходини, присвячені Листопадовим Роковинам, влаштовані Т-вом Сприяння УНРаді. Святочну доповідь виголосив інж. Микола Тарасюк. І це відзначення мало урочистий характер.

Допомогова оселя „Вознесіння" вивершується

Будова оселі „Вознесіння" іде крок за кроком вперед. Вже витягнено другий поверх і заложено траверзи на дальші поверхи, яких має бути п'ять.

Робітники під наглядом приватних контракторів працюють фахово, ніби розуміючи, що на викінчення оселі чекає багато охочих, котрі радо підуть до спільного, вигідного, люксусового приміщення, за відносно дуже низькою оплатою.

Щоб серед суспільности не ширились неперевірені і неправдиві поголоски, хочемо дати повніші вияснення умовин прийняття і побуту для майбутніх мешканців цісї оселі.

Як згадували ми в попередніх статтях в „Америці" і в „Свободі" гроші на будову оселі позичило Федеральне Бюро. Оселя повинна сплатити борг впродовж 50 років, щоб могла стати повним власником цього майна.

В нашому власному інтересі є в якнайбільшому числі замешкати в оселі, щоб могла вона в найкоротшому часі всеціло перейти в наші українські руки. Тому тепер слово за охочими мешкати в оселі.

Як ми вже згадували, оселя „зачартерована" як неприбуткова, харитативна інституція, призначена для допомоги і опіки над старшими людьми, котрим тяжко вижити з їх емиритальної платні. Федеральний Уряд доплачує до кожного емерита коло 50 дол. на мешкання, якщо вони не спроможні заплатити його в цілості зі своєї скромної пенсії. Кожному емеритові, котрий має 100 дол., або небагато більше, прислуговує право на Федеральну допомогу у такій оселі на оплачення мешкання так, що особисті мешканеві кошти кожного емерита виноситимуть 35 - 45 дол. місячно. Це право не прислуговує тим, котрі мають около 150 дол. або більше емеритальної платні. Ці емерити могли б мешкати в оселі, якщо б було ще місце, але без Федеральної допомоги.

Тому у власному інтересі українські емерити повинні голоситись вже тепер, щоб в найкоротшому часі заповнити ці мешкання, і щоб полагодити всякі урядові формальності найдальше до кінця грудня 1967 р., щоби із відкриттям оселі емерити могли спровадитись до своїх кімнат.

Хто зголоситься скорше, буде могти вибрати собі відповідно до своїх уподобань помешкання в цій модерно влаштованій, допомоговій оселі із найкращим устаткуванням і удогідненнями, як охолоджування і центральне огрівання, читальня, бібліотека, а навіть допоміжна спільна кухня, як хто хоче.

В околиці оселі є шпиталь, міська бібліотека, кіно, торговельний центр, аптека і різні крамниці. Від оселі лише кілька перестанків до головного центру міста при Маркет вул. Згідно з новим пляном перебудови міста з другої сторони оселі буде парк величиною трьох бльоків, від 8 вул. до 10 включно, з котрого зможуть користати мешканці оселі. Залізна дорога буде пущена під землю. В порозумінню з Федеральним Урядом хочемо створити тут культурний центр, включно із українським „гайскулом", на що Федеральний Уряд погоджується і обіцяє повну допомогу.

Зголошення прохаємо присилати на адресу:

Ascension Manor
813 N. Franklin Street
Philadelphia, Pa. 19123

на руки о. В. Лостина.

Ініціятором і опікуном оселі є Митрополичий Ординаріят Української Філядельфійської Архидієцезії, котрий посвячує багато часу, труду і власних грошей на те тільки, щоб допомогти своїм людям.

Філядельфія, 10. X. 1967 р.

За Управу Оселі
о. В. Лостин
(Управитель)

Вінчання Люби С. Голіят і Святослава В. Вороха

В Українській Католицькій Церкві св. Юрія в Ню Йорку, 12-го серпня відбулося за старим українським звичаєм вінчання Люби С. Голіят, дочки Ілярія і Евгенії Голіятів, студентки хемії, старшої пластунки й довголітньої працівнички „Союзівки", та Святослава В. Вороха, сина д-ра Степана й Степанії Ворохів, пластуна, абсольвента Нюйоркської Військової Академії, тепер студента медицини в Саляманці, Еспанія.

Люба і Святослав Ворохи

Весільне прийняття в готелі Ст. Морітц започаткував молитвою та привітанням о. проф. Марко Дирда, довголітній катехит родини Ворохів, і передав молодій парі Благословення Св. Отця, Папи Павла VI, та Первоієрарха Української Католицької Церкви, Блаженнішого Верховного Архиєпископа Кардинала Иосифа Сліпого. Від рідних з України наспіли привітання, був і ряд привітальних телеграм від приятелів в ЗДА і Канаді.

Батько молодої, Ілярій Голіят, бажав молодятам Божого Благословення, щастя на новій дорозі життя, взаїмної пошани, та щоб пам'ятали про своє українське походження, а батько молодого, д-р Степан Ворох, крім побажання успіхів на новій дорозі життя, проаналізував у своїй мові історію нашого виходу з України, закликав молодят, щоб дорожили справою Рідного Краю так, як і їх родичі, бо всі ми повинні допомагати українському народові здобути свободу.

Оркестра молодих студентів „Темпо" під керуванням Андрійка Шуля приграваля до пізної ночі, переплітаючи музику українськими піснями, що подобалося в першу чергу старшим гостям. Для молоді, Андрійко Шуль мав в запасі кілька найновіших танків.

Обоє молодята — Люба і Святослав Ворохи виїхали до Еспанії, де продовжуватимуть свої студії.

Щасти їм, Боже, на їхній новій дорозі життя.

Хресний батько

Велика Британія здевальвувала фунт до $2.40

Лондон. — Англійський прем'єр Вільсон повідомив 18-го листопада, що ним очолюваний соціялістичний уряд вирішив зменшити вартість фунта на 14.3 відсотка, це значить фунт у відношенні до американського доляра коштуватиме $2.40, а не $2.80, як було досі. Соціялістичний уряд зробив цю драстичну валютову операцію на те, щоб не допустити до фінансової кризи. Прем'єр Вільсон заявив, що він три роки марно закликав нарід до ощадного життя та до економічних жертв, щоб рятувати фунт. Але пересторога прем'єра не мала успіху, і тому уряд мусів діяти, щоб рятувати фунт. Щоб рятувати фунт після девальвації, Британія має дістати позичку в сумі $1.4 більйона з Міжнародного Монетарного Фонду. В понеділок 20-го листопада всі банки у Великій Британії були закриті. Нечинна була і біржа. Відсотки від позичок збільшені з 6.5 відсотка до 8-ох, щоб сповільнити економічну активність та не допустити до поглиблення кризи. Уряд зменшує видатки на оборону на $240 мільйонів, податки від корпорацій мають бути збільшені.

Грудка землі на могилу заслуженого піонера — Теодора Ноґаша

З іменем бл. пам. Теодора Ноґаша в'яжеться ціла історія українського поселення над водами Тихого Океану, бо він був тим, який в Лос Анджелесі й околиці перший почав творити українську організовану громаду. Людина без високих шкіл і титулів, — але мав вроджений хист до організації, а до того набув ще й вишкіл на сході Америки. Прибувши сюди 1920 року, він зразу відчув брак організованого українського життя.

Він застав тут дуже мало свідомого елементу, і йому доводилось одинцем виривати людей із московських лабет тут на вільній землі Вашинґтона. Вже 1922 р. вдалося заснувати в Лос Анджелесі т-во „Український Народний Дім", яке скоро розпалося. Засновано другу організацію „Просвіта Т. Шевченка", яку опісля перейменовано на „Український Клюб", а за якийсь час на „Український Культурний Осередок", що відомий тут загально як „Українська Централя". Першу українську православну церкву засновано 1947 р., і до неї йшли всі молитися без різниці віровизнання, 1949 р. засновано українську гр кат. церкву, а 1951 р. Свято - Андріївську православну церкву. Рівночасно творилися й інші українські організації, які піддержував покійний Ноґаш. Як голова Господарчої Ради він приймав участь в Українськім Національнім Музеї в Онтаріо коло Лос Анджелесу і перший вніс поважну суму грошей на „Фонд Музею".

Довгі роки Покійний був головою Української Централі і там доводилося мені декілька років працювати з Покійним, саме в тих важних роках, коли кристалізувалася доля української громади. Було так, що литовець Петро Пордус набув для Української Централі площу під будову Народного Дому, але тому, що вона була замала, нам вдалося продати її за добрі гроші і це створило базу для набуття власного дому. І коли ми святкували з рамени УНМузею сорокріччя громадської праці Покійного 1955 р. то він висловився, що „ще побудувати б дім для Централі і я спокійно відійшов би на спочинок", як це зазначив я у своїй статті (під О.П.) в журналі „На Слідах", будучи тоді його редактором.

Коли мене обрано на голову Української Централі, саме за допомогою Покійного, мені пощастило зреалізувати давню мрію українців в Лос Анджелесі — набути власний дім. Ми купили імпозантний будинок, і ця подія була величезної ваги для української громади Лос Анджелесу і широких околиць. Захоплення було велике, люди радо жертвували, і в коротнім часі сплачено й решту боргу за дім. Український Народний Союз уділив нам морґеджову позичку на перебудову цього кінового дому на Народний Дім, який нині є гордістю українців на далекому Заході Америки, про що заступниця гол. предсідника УНСоюзу пані Марія Душник могла наочно переконатися, відвідуючи в серпні ц.р. СУА в Лос Анджелесі та маючи зустріч з Управою 257 Відділу УНС саме в цім Народнім Домі. А подійного Ноґаша тяжка недуга (параліч) на роки прикувала до ліжка, не на той відпочинок, якого він ожидав.

На панахиді, яку відправив український католицький священик о. Кольтуцький, попрощав Покійного і настоятель православної церкви св. Володимира о. П. Маєвський і настоятель православної Свято - Андріївської церкви архимандрит о. О. Довгаль. Заупокійну Службу Божу слідуючого дня відправив в гр. кат. церкві о. Кольтуцький, а відправу над могилою провів гр. кат. священик о. Чайківський. Ховали українського патріота, — в похоронах взяли участь чотири українські священики, але кожний окремо.

В церкві прощав Покійного о. Кольтуцький, а над могилою як перший від Українського Культурного Осередку попрощав Покійного автор цих рядкв. Прощав ще й давній приятель Покійного маляр Стеценко. Поховали його на цвинтарі Інґелвуд біля його дружини і п. М. Новак, який був тотмайстром похорону над могилою згадав теплими словами дружину Покійного, яка навчила своїх дітей, доньку й сина української мови. Піснею „Журавлі" Лепкого, яку співали всі присутні над могилою, відпроваджено Покійного у вічність. На панахиді і в церкві співав хор під диригентурою маестра В. Божика.

На трапезі в Українськім Народнім Домі промовляли ще пп. П. Жук і Гонсалес по англійськи, а по українськи О. Панченко від УРСоюзу, проф. М. Підруцький від інженерів та старші еміґранти М. Кіт і Ільницький. Син Покійного з дружиною подякував всім за участь.

Д-р А. Вусик

ГРОМАДСЬКЕ ВІЧЕ В ТРЕНТОНІ, Н. Дж.

Трентон, Н. Дж. (юко). — Старанням Управи місцевого Відділу УККА та в порозумінні з Централею УККА і проводами місцевих українських установ і Організацій, що працюють в системі УККА, відбулося тут 29-го жовтня Громадське Віче, присвячене справам Світового Конґресу Вільних Українців. Віче відбулося в залі українсько - католицької парохії св. Йосафата і в ньому взяло участь поверх пів сотні місцевих громадян з парохом о. деканом Т. Атаманюком на чолі. Доповідь виголосив ред. Мстислав В. Дольницький з Філядельфії. Після доповіді відбулася дискусія. Вічем проводив голова відділу УККА мгр. Іван Костюк. Віче розпочато молитвою, а закінчено відспіванням пісні „Не пора". Під час Віча приявні зложили пожертви на СКВУ. Разом, збіркова акція на СКВУ, проводжена Управою Відділу УККА дала поверх 600 дол. які відправлено до каси УККА. Таким робом квота призначена Управою Відділу, 500 дол. перевищена. Трентон, в порівнянні з іншими осередками займає одне із передових місць в табелі пожертв. Це треба завдячувати жертвенності місцевого громадянства.

На закінчення Віча схвалено відповідні резолюції.

Омаґа, Небраска

ВІДЗНАЧЕННЯ 25-РІЧЧЯ УПА В ЗАХІДНИХ СТЕЙТАХ АМЕРИКИ

Українська громада в Омазі відзначила 25-ліття УПА

В неділю 22-го жовтня заходом Святочного Комітету, створеного за ініціятивою місцевого відділу ООЧСУ, українська громада в Омазі величаво відзначила 25-ліття УПА. Святочну Академію, що почалася о 4-ій год. по полудні, попередив Молебень в наміренні українського народу, що його відслужив о. В. Возняк. Академію відкрив голова Святочного Комітету п. М. Івасик, а програмою керував п. В. Столярський, який привітав чисельно зібрану публіку, зокрема американського полковника п. Столла, представника поштового уряду п. Бімма, представника латишів та головного предсідника УНП з Піттсбурґа і члена Екзекутиви УККА п. Володимира Мазура. Святочну промову виголосив п. В. Мазур, який у доповіді схарактеризував події на рідних землях в тих часах, цитував уривки з постанов 2 і 3-ої Конференції Великого Збору ОУН, та в дальшому зупинився над методою та тактикою боротьби УПА та її значення в історії Визвольної Боротьби. Слово по-англійськи про УПА виголосив студент журналістики Роман Депа.

Учасників свята привітав також пол. Столл — прихильник АБН. В мистецькій частині виступав студентський хор „Верховина" та декляматори. Після свята відбулась спільна перекуска.

25-ліття УПА у Феніксі Арізона.

У Феніксі, Арізона, Свято УПА відбулось в неділю 29 жовтня, заходами осередку СУМА ім. Т. Шевченка. Свято відкрив вступним словом голова о-ку п. Василь Савицький, а проводив ним булавний Осип Танасевич. Святочну доповідь виголосив п. В. Мазур — головний предсідник УНП з Піттсбурґу. Із споминами про УПА виступав на закінчення свята п. В. Савицький. В мистецькій частині виступали юні сумівці з декляmаціями, мандолінова оркестра під кер. О. Танасевича. Співом національного гимну закінчено святкування 25-ти ліття УПА.

А. Никончук

„ВІСТІ З УКРАІНИ" ОБІЦЮЮТЬ

Колосівська емґебістська газета „Вісті з Украни" в числі 40 за жовтень 1967 р. повідомила, що під час зустрічі поетки-еміґрантки Віри Вовк у Києві, влаштованій так зв. Товариством для культурних зв'язків з українцями за рубежами, головуючий на зустрічі Ю. Смолич пообіцяв: „Спілка письменників і надалі провадитиме такі знайомства з українськими літераторами, які працюють за межами Радянської України . . .

УВАГА! ОГОЛОШЕННЯ УВАГА!

В неділю, 26-го листопада 1967 року

Українська Православна Парафія

СВ. АРХИСТРАТИГА МИХАЇЛА

у ВУНСАКЕТ, Р. Ай.

буде відзначати

25-ти ліття Священнослужіння

СВОГО НАСТОЯТЕЛЯ, ОТЦЯ ПРОТОЄРЕЯ

ВІТАЛІЯ КОВАЛЕНКА

СВЯТО почнеться **Архиєрейською СЛУЖБОЮ БОЖОЮ**, яку зволить відправити **БЛАЖЕННІШИЙ ВЛАДИКА МИТРОПОЛИТ ІОАН ТЕОДОРОВИЧ**

о 9:30 хв. ранку

в сослужінні дооколичного ДУХІВНИЦТВА, та з дальших місцевостей.

Під час Служби Божої співатиме три хори — з Бостону, та два місцеві.

По Службі Божій відбудеться **Святочний Бенкет**, а опісля **Концерт і танці під звуки оркестри Валей Родик.**

До ласкавої участи запрошуємо всіх наших Парафіян та Гостей, як з сусідніх так і дальших громад.

ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу у Філядельфії, Па.

повідомляє оцим, що

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОЇ ОКРУГИ УНС

— відбудуться —

в неділю, 26-го листопада 1967 року

в залі

Українського Спортового Осередку „ТРИЗУБ"

при 4930 Н. Брод вулиці, Філядельфія, Па.

Початок о год. 1:30 по пол.

НА ПОРЯДКУ ДНЯ НАРАД:

1. Відкриття. 2. Вибір Президії. 3. Вибір Номінаційної Комісії. 4. Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів. 5. Заввагu до прочитаного протоколу. 6. Звіт уступаючої управи — голови, секретаря і касира. 7. Звіт Контрольної Комісії. 8. Дискусія над звітами. 9. Уділення абсолюторії управі. 10. Доповідь п. **Иосипа ЛИСОГОРА**, головного предсідника УНС. 11. **Вибір Управи і Контрольної Комісії** на рік 1968. 12. **Внески і побажання.** 13. Закриття зборів.

До участи в зборах зобов'язані предсідники, секретарі, касири і конвенційні делеґати наступних **Відділів** УНСоюзу:

10, 45, 48, 62, 83, 105, 116, 128, 153, 156, 163, 166, 173, 216, 231, 237, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 321, 324, 331, 339, 347, 352, 362, 375, 378, 383, 388, 397, 422, 424, 430, 479.

У зборах візьмуть участь наступні Головні урядовці УНСоюзу:

1. **Иосип ЛИСОГІР**, головний предсідник УНС
2. **Д-р Володимир ҐАЛАН**, голова Контрольної Комісії УНС
3. **Іван ОДЕЖИНСЬКИЙ**, гол. радний УНС

По зборах відбудеться

СПІЛЬНА ПЕРЕКУСКА

Гостям раді.

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Ст. ГАВРИШ голова — **М. СЕНИК** касир — **П. ТАРНАВСЬКИЙ** секретар

ХРОНІКА ТРЕНТОНУ, Н. Дж.

ВІДДІЛ УККА ПРИ ПРАЦІ. На перших, післявакаційних сходинах Управи трентонського Відділу УККА 24-го вересня, зроблено перегляд діяльности Відділу та намічено шляхи найближчої праці. Заг. Збори Відділу відбулися 22-го квітня. Загальні Збори, в яких взяли участь 23 громадяни - платники УНФонду та представники організацій, які остались в системі діяння УККА під головуванням д-ра Богдана Ф. Корчмарика. На внесення мґра Івана Костюка обрано на базі добровільного зголошення Управу Відділу, яка з успіхом і серед гармонійної співпраці, досі проводить справами Відділу. За добровільним порозумінням обрано Управу Відділу в такому складі: голова — мґр. Іван Р. Костюк; д-р Богдан Ф. Корчмарик — перший, Зенон Федорович — другий та Василь Котилевич — третій заступники голови. Олекса Пліщук — секретар, Дмитро Федорак — скарбник, інж. Роман Федорак і Андрій Галайдіда — члени Управи, мґр. Євген Гец, Богдан Дубик і Михайло Дзюбас — члени Контр. Комісії та д-р Б. Корчмарик, проф. Степан Шилкевич і Михайло Волинець — члени Тов. Суду.

Після Заг. Зборів відбулися чотири засідання Управи Відділу, на яких поляднувано справи Відділу й всієї громади, зокрема справи збірки на УНФонд, Тижня Поневолених Націй та справу СКВУ. Голова Відділу і поодинокі члени управи брали участь у місцевих і позамісцевих імпрезах, на яких заступали Відділ: у відзначуванні Тижня Поневолених Націй у Філядельфії і Ню Йорку, у нарадах керівних органів УККА в Ню Йорку й Філядельфії. Голова і секретар брали участь в „Українському Тижні" на ЕКСПО в Монтреалі, були на Здвизі Української Молоді в „Батурині", „Верховині" і в Оттаві. Голова заступав Відділ на святочному відкритті Пропам'ятної Таблиці в Канадійській Національній Бібліотеці в Оттаві та був на прийнятті в Готелі „Шато-Льоріє" в Оттаві, на якому були приявні канадійські та українські достойники з Високопреосвященнішим Митрополитом Канади Кир Максимом та президентом КУК — Впр. о. д-ром Василем Кушніром на чолі.

Члени Управи д-р Б.Ф. Корчмарик, Олекса Пліщук, Василь Котилевич, мґр. Є. Ґец, проф. С. Шилкевич та інші, брали участь, або самі організували імпрези в Трентоні, як н.пр. Фестивал Української Молоді для відзначення 50-ліття Української Революції та Незалежности України, Ювілейний Концерт на честь Верховного Архиєпископа - Митрополита Кардинала Кир Йосифа Сліпого, або виїздили з пластовою і сумівською молоддю на пластові й сумівські табори, були учасниками З'їзду Дивізійників на „Верховині" (мґр. Іван Костюк і інж. Богдан Дубик), тощо.

На останніх сходинах Управи порішено зорганізувати ударну кампанію за збірку на УНФонд та СКВУ, яка досі дала понад 500 дол. на УНФ та понад 200 дол. на СКВУ. У найближчому майбутньому Управа Відділу старається висвітлити фільм „Тарас Шевченко у Вашингтоні".

Трентонський Відділ УККА доказує на ділі, що можна багато зробити для української справи, якщо усі активні сили громади співпрацюватимуть в довір'ї та самопошані.

ВІДЗНАЧЕННЯ 75-ліття життєвого шляху та 50-ліття Священства Верховного Архиєпископа — Митрополита, Кардинала Кир Йосифа Сліпого, відбулося під протекторатом о. декана Теодозія Атаманюка та старанням Святочного Комітету під головуванням д-ра Богдана Ф. Корчмарика та членів: інж. Дмитра Кузика, інж. Івана Микитюка, проф. Олександра Татомира, Олекси Пліщука, Івана Головка, мґр. Дарії Кузик та інших громадян з поміж вірних місцевої церкви св. Йосафата — 24-го вересня. Відзначення розпочато Благодарним Богослуженням в церкві св. Йосафата, що його відправив парох о. декан Т. Атаманюк та закінчено Ювілейним Концертом, що відбувся тієї ж неділі в приміщенні американського стейтового „Культурного Центру". З нагоди Ювілею зібрано на Український Університет в Римі понад 1.000 долярів.

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА К-ва „САМОПОМІЧ" під головуванням мґра. Євгена Геца завела в біжучому шкільному році масову ощадність серед шкільної і позашкільної молоді. Ак нагороду для найкращих молодих членів К-ви, Дирекція К-ви уфундувала десять примірників знаменитої книжки для молоді, авторства української письменниці Ірини Винницької п.н. „Кам'яна сокира".

„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ" — під такою назвою заінкорпоровано в Трентоні нову установу, ціллю якої є придбати для трентонської громади Народний Дім. В цьому напрямі вже пороблено старання і є на приміті купно земельної посілости в центрі міста разом із будинками, які після перерібки мали б бути віддані в користування місцевих установ і організацій, що не мають своїх приміщень та тиняються по всім усюдам. Головою УНД є Іван Самокішин, секретарем інж. Роман Кузик.

НА МАРҐІНЕСІ СПОРТОВИХ ІГРИЩ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

безпосередністю і чіткою символікою зраджували первні справжнього мистецтва. За сіль і перець імпрези, як звичайно, дбав конферансьє В. Гентиш.

Після такого солодкого „меню" поважна недільна імпреза, з виступами пяніста Іринея Жука і співака Василя Мельничина, будила побоювання перед . . . порожньою залею. Але, на щастя й диво, вийшло інакше. Народ так же, як і днем раніше, поспішно займав сидячі місця, заля була так же битком набита. І не була ні трохи розчарована, а як і була — то тільки в додатньому сенсі. Прослухавши продукції І. Жука: Лисенків „Ескіз", Косс-Анатальського „Гуцульський танок" Мусорґського „Хатка баби Яги" й „Золоті ворота в Києві", Шопена „Скерцо, та Паґаніні-Ліста „Кампанелля" — можна було тільки прибити печатку й розписатися під оцінкою: віртуоз!

Мавши таку важку конкуренцію, тенор Василь Мельничин, зі своїм акомпаніятором Р. Стецурою, мусіли просто від старту брати найвищий хід. Проспівавши певно в українській частині програми А. Гнатишина „Жита", цікаво задуману „Я чую пісню" надійного Ігоря Соневицького, та Лисенкове „Безмежнеє поле", Мельничин у другій частині (арія Каварадоссі з „Тоски" Пуччіні, де-Куртіса „О, не забудь") був уже оперовий співак у повній формі. А просто несамовита трансформація цього спокійно-мелянхолійного мистця в покровного італійця, кулеметно-швидким (а проте таким чітко-ясним) стоккатом слів і тонів у „Тарантеллі" Россіні привела до висновку: вечір насправді мав двох віртуозів . . .

***

Додавши до всього сказаного зустріч із давно небаченим другом-письменником Ярославом Ґерусом та знайомство з дуже милим уродженцем Америки — касиром УНСоюзу І. Кокольським (який більше справляє враження тільки, що пибулого з України, ніж наш брат справляє враження американського „ситизена") — хочеться сквитувати цьогорічні Спортові Ігрища словами наддаткової пісні Мельничина: „Вернись до Сорента" — спортового Сорента, „Союзівки*"

*)Клюбної приналежности цього змагуна й багатьох інших не знаємо.

ЗАПРОШЕННЯ

З приводу 36-річчя театральної праці

Віри Мілянської

(20 років у професійнім театрі в Европі і 16 років театральної, періодичної праці в Америці) та 46-річчя театральної праці

Сильвестра Мілянського

(30 років у професійнім театрі в Европі і 16 років театральної, періодичної праці в Америці)

запрошуємо ВШ. Громадянство Ню Гейвену і околиць на

КОНЦЕРТ

який відбудеться з цієї нагоди

в суботу, 25-го листопада 1967 року

в залі Української Католицької Церкви

при вул. Джордж, ч. 569 — Початок о 7-ій год. веч.

Квиток: $1.50, учні — безплатно.

Мистецький і музичний провід — В. Міляньської.

Акомпаньятор — маестро Д'Амато

ПРОГРАМА:

„Україна" Юр. Клена, декл. — **С. Міляньский**

„Гомоніла Україна" муз. М. Лисенка

„Спомин" ...

„Ой поля ви поля" муз. В. Барвінського

„Знов весна і знов надії" муз. М. Дремлюги

„Як давно" муз. Гр. Китастого — **В. Міляньська**

„Дума про Нечая" муз. Д. Січинського

„Ой ти гаю мій" муз. С. Жданова

„Тече вода в синє море" муз. М. Фоменка

„Ой одна я одна" муз. М. Лисенка — **А. Задорожна**

„По гаєчку ходила" укр. нар. пісня

„Мово рідна" муз. Воробкевича

„Ой не кукуй зазуленько" білор. нар пісня

А. Задорожна, М. Бережецька, Т. Сергійова

„Співає небо" муз. Бетговена

„Рушничок" муз. Майбороди

„Місяцю ясний" муз. Гулак-Артемовського

„Коли б мені мамо намисто" муз. М. Лисенка

М. Бережецька

„Мадам Батерфляй" муз. Пуччіні (арія із опери)

А. Задорожна

„Люблю дивитись" муз. О. Нижанківського

„Зоре моя вечірная" муз. Гр. Павловського

Дуети: **В. Міляньська, М. Бережецька**

Декламації. В. Симоненка — **С. Міляньский**

„Із сліз моїх" муз. Д. Січинського

„У вишневому садочку" муз. Вілінського — **Т. Сергійова**

„Гуде вітер вельмі в полі" муз. Глинки

„Родимий Краю" муз. В. Матюка

„Ой три шляхи широкії" муз. М. Лисенка — **М. Бережецька**

„Слово" муз. Я. Степового, сл. Л. Українки

„Ріторнай вінчітор" муз. Верді (арія із оп. Аіда)

„Світанок" муз. Г. Леонковало

„Нагадай бандуро співами" муз. Гр. Китастого

„Любіть Україну" муз. М. Фоменка — **В. Міляньська**

АВТОРСЬКИЙ КОНЦЕРТ АНТОНА РУДНИЦЬКОГО В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — У переповненій великій залі Літературно - Мистецького Клюбу в п'ятницю 10-го листопада відбувся концерт пісень відомого композитора Антона Рудницького у виконанні співачки Євгенії Василенко з Філядельфії, акомпаніював автор. Вечір відкрив д-р Б. Ржепецький, після чого Антін Рудницький коротко розповів про розвиток української пісні (не народної), а в перервах між циклями пісень подавав короткі відомості про час та місце їх створення. Співачка Є. Василенко виконала разом 18 пісень з таких циклів: „Пісні любови", „Китайська флейта", „Пісні про поневолену Україну", „Літній день". На концерті, що був справжньою мистецькою подією та вирізнявся високою культурою, було багато молоді, в тому декілька студенток не-українок із вищої музичної школи „Джуліярд". Після концерту відбулось прийняття для композитора, співачки п-і Є. Василенко та запрошених гостей, які мали добру нагоду поговорити із співачкою і композитором, його дружиною п-і Марією Сокіл, молодим піяністом - віртуозом Романом Рудницьким та челістом Доріяном Рудницьким.

З НАШИХ БУДНІВ

ДВА ВОЛОДИМИРИ

У ці листопадові дні з особливою рельєфністю пригадуються нам, львов'янам, так звані „львівські часи"... Як на фільмовому чи телевізійному екрані, просуваються, з'являються і зникають знайомі обличчя, будинки, вулиці, парки. Я жив декілька років коло Поєзуїтського городу, що носить тепер ім'я Івана Франка, і мені було всього п'ять хвилин ходу до „бюра" (кожний мешканець Львова, що носив білий ковнірець, „ходив до бюра"...). Це моє „бюро" приміщувалось спершу при вул. Костюшка ч. 1, коло Народної Гостинниці, потім на вулиці Руській, куди перенесено редакцію й адміністрацію „Нашого Прапора", — однієї з газет, що їх видавав п. Іван Тиктор, власник пресового концерну „Українська Преса".

Не во гнів та не в обиду моєму колишньому „босові", заслуженому піонерові модерного газетярства на галицькому перелозі, ще й нині активному у видавничому русі в Канаді, дир. Іванові Тикторові, — хочу на цьому місці, радше для історії, ствердити, що першою фігурою в концерні був не він, а — два Володимири: в „Новому Часі" д-р Володимир Калина, в „Нашому Прапорі" Володимир Гірняк. Вони грали дві перші скрипки в концерновому оркестрі з двох причин: (1) в їхніх руках була каса, а тим самим аванси на платню; (2) вони тримали під своєю опікою і контролею редакційні карти вступу до всіх львівських кінотеатрів!

Так мені пощастило, що з обома Володимирами я дуже скоро нав'язав дружні контакти й гармонійне співжиття. Це були, можу з рукою на серці сказати, мої два добрі янголи на терені в-ва „Українська Преса". Це були такої рідкісної, винятокової породи касирці, що їх не треба було уклінно просити про аванс (у Львові казали — „зачет"): вони самі інтуїтивно відгадували, коли ви до зарізу потребували цього авансу і самоохітно йшли вам назустріч!

— Івасю, з ваших очей я читаю, що вам треба нині п'ятчину, — говорив, бувало, усміхаючись, незабутній Влодзьо Гірняк, і, уявіть собі, майже ніколи не помилявся, бо в мене, як наймолодшого члена редакції, платня була так само гумористична, як мої новинки чи фейлетони . . .

Доля пов'язала двох Володимирів великою дружбою і спільними переживаннями ще з юнацьких років, коли вони пішли в стрілецькі лави піднімати Червону Калину. Разом пережили епопею і трагедію Української Галицької Армії, разом працювали потім у Львові, зразу у фабриці „Здоров'я", а там у видавництві Івана Тиктора. Та й тут, на цій вільній землі, зійшлися їхні дороги, коли д-р Володимир Калина притягнув давнього побратима, Володимира Гірняка, до праці в канцелярії Українського Конґресового Комітету Америки в Ню Йорку.

Обидва дуже часто згадували в розмовах і голубили в споминах Львів та мріяли, — як кожний із нас, — що раз його побачити. Може з туги-жалю за нездійсненими пориваннями й прагненнями так рантово й передчасно перестали битись їхні серця?.. Може й говорить про це в листопадову ніч осінній вітер і шарудить зів'яле листя на двох братніх могилах, тільки нам не дано цю таємну мову зрозуміти. . .

Ікер

ОПЕРА ЗА ПОВІСТЮ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

Київську пресу обійшло повідомлення про те, що Львівський оперний театр вперше показав на гастролях у Києві нову оперу В. Кирейка" „У неділю рано", за лібреттом М. Зоценка. Опера, яку „тепло зустріли Кияни", була написана за сюжетом повісти письменниці Ольги Кобилянської „У неділю рано зілля копала", про життя українців Буковини ще перед її „визволенням".

Ділимося сумною вісткою з Побратимами ОбВУА і Приятелями, що наш Невіджалуваної Пам'яті

ПОБРАТИМ

Д-р АНДРІЙ РАСТАВЕЦЬКИЙ

учасник Визвольних Змагань, кількалітній референт Народного Фонду УККА і невтомний скарбник нашого Відділу, відійшов від нас по довгій і тяжкій недузі 16-го листопада 1967 р.

ПАНАХИДИ — в суботу і неділю, 18 і 19 листопада 1967 року о год. 7:30 веч.

ПОХОРОН — в понеділок, 20-го листопада 1967 року з похоронного заведення Целер в год. 9-ій рано.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ОбВУА ВІДДІЛ в БАЛТІМОР

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США

з глибоким смутком повідомляє про несподівану смерть 11-го листопада 1967 р.

ЮРІЯ БОГУНА де ЛЯРЕ

члена Фундації і жертводавця на будинок Академії.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА УВАН у США

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п. СОФІЯ з КУЛИКІВ ГАДУНЯК

упокоїлася в Бозі, 18-го жовтня 1967 р. в Рудні коло Львова, проживши 81 років.

Похорони відбулися 21-го жовтня 1967 року на кладовищі в Рудні.

В глибокому смутку:

сини — ЄВГЕН з дружиною ОЛЬГОЮ в Канаді
син — ЯРОСЛАВ з дружиною РЕНАТОЮ і дітьми ЛЯРИСОЮ і РОМАНОМ в Америці
дочка — ОЛЕНА з ДОЗЕЮ і ЗЕНКОМ КОЦЮМАХА
син — ЛОНГИН з дружиною РОЗАЛІЄЮ і дочкою СЛАВКОЮ в Україні.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

В першу болючу річницю відходу у Вічність нашого Найдорожчого Мужа, Батька й Дідуня

бл. п. ТЕОДОРА УРБАНА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в Катедральному Храмі св. о. **МИКОЛАЯ** в Шикаґо, в **ЧЕТВЕР, 23 ЛИСТОПАДА 1967** року о год. 9:30 рано та

в Катедральному Храмі **НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ** у Філядельфії в **П'ЯТНИЦЮ, 24-го ЛИСТОПАДА** 1967 р. о год. 8-ій рано.

ДРУЖИНА, ДІТИ й ВНУКИ

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в четвер, 16-го листопада 1967 року упокоївся в Бозі на 66-му році життя у Балтимор, Мд. наш Найдорожчий МУЖ, БРАТ і ШВАҐЕР

бл. п. Д-р АНДРІЙ РАСТАВЕЦЬКИЙ

нар. в Куликові біля Львова, бувший Окружний Ветеринарний лікар на Шлеську, член 320-го Відд. УНС в Балтимор, довголітній член Екзекутиви УККА — Відділ Балтимор, член управи відділу „Самопомочі" — Кредитівки, ОбВУА і член інших організацій у Балтимор.

ПАНАХИДИ в суботу 18, неділю 19-го листопада о год. 7:30 вечора у похоронному заведенні Lilly Veller при 403 S. Wolfe Street.

ПОХОРОН у понеділок, 20-го листопада 1967 р. о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до української кат. церкви св. Михаїла, а опісля на цвинтар Української Католицької Церкви.

У глибокому смутку:

СОФІЯ — дружина
ЯНИНА — сестра у Польщі
МЕЛАНІЯ — братова
СТЕПАН СТРІЛЕЦЬКИЙ — шваґер
Інж. ВОЛОДИМИР СТРІЛЕЦЬКИЙ з Родиною — сестрінок
ЛЕНА БРЕЛИНСЬКА — шваґрова
ВАЛЯ КАЛИН-МАГМЕТ — кузинка

УСС ТЕОДОР УРБАН

(В першу річницю смерти)

23-го листопада 1967 р. припадає перша річниця смерти десятника Українських Січових Стрільців сл. п. Теодора Урбана, заступника голови 399-го Відділу Українського Народного Союзу в Шикаго, Ілліной. Покійний відійшов у засвіти, несучи високо прапор Українського Січового Стрільця.

Сл п. Теодор Урбан був людиною безперебійної та систематичної праці на народній ниві; праці необхідної для успіху справи, але без голосних почестей. Народився він 9-го вересня 1893 р. у свідомій селянській родині в Татарах, на Самбірщині. Вже в часах гімназійних студій та в учительській семінарії в Самборі належав він до самоосвітніх напівлеґальних гуртків, що мали за завдання плекати національно-політичну свідомість у молоді, вивчати історію України та духово підготовляти молодь до грядучих визвольних змагань.

Коли на початку серпня 1914 р. Головна Українська Рада у Львові пригадала українському народові, що „гряде великий час, вибила слушна година!", молодий Теодор Урбан негайно зголошується в ряди першої відновленої української збройної сили — Українських Січових Стрільців, щоб чинно причинитися до визволення України з-під чужого панування. Із товаришами збро 5-ої сотні УСС сот. Сеня Горука із Стрия виїхав він до Ґоронди на Закарпатті, звідки по короткому вишколі вже вкінці вересня 1914 р відійшов на протимосковський фронт у Карпатах. Покійний Теодор Урбан пройшов епопею боротьби УСС-ів аж до славного бою на Лисоні біля Бережан, в якому вкінці вересня 1916 р. попав у московський полон.

Перебуваючи в полоні і Ялуторовську, на Сибірі, сл п. Теодор зорганізував вишкіл з українознавства, щоб не тільки не допустити до духового заломання серед полонених стрільців, але і використати той час на поглиблення знання стрільців про Батьківщину, пам'ятаючи, що тільки свідомий патріотизм має тривалу вартість Після загострення відносин у таборі по большевицькому перевороті, організує він втечу, але добивається на рідні землі щойно в половині листопада 1919 р., всесторонньо виснажений.

На рідних землях повертається він до свойого улюбленого педагогічного заняття. Допомагає він проф Леонідові Бачинському в організуванні української гімназії в Луці, на Самбірщині де він вчив аж до його арешту поляками за діяльність проти участи українців у полякам переводжуваних перших виборах у Галичині по програних українських визвольних змаганнях. Це позбавило його можливостей працювати в рідному шкільництві й змусило виїхати з Галичини, куди вернувся аж у грудні 1941 р., обіймаючи посаду директора семиклясівки у Синевідську Вижньому. Там серед мальовничих Карпат бажав він доживати віку, але доля судила йому інакше, бо, коли стала насуватися в Карпати знову червона навала, виїхав він з родиною на Захід, пригадуючи дуже неприємні епізоди із зустрічей з большевиками ще з 1918-1919 рр.

Кінець війни застав Покійного з його родиною в містечку Штравбінґу в Баварії. Були це часи неясности й непевности для українських втікачів. Сл. п. Теодор Урбан негайно по приході американської армії береться за організацію місцевого Українського Допомогового Комітету в Штравбінґу з метою допомагати всім потребуючим українцям, чим тільки можна було. Зокрема охороняв він українців перед насильною репатріяцією, допомагав потребуючим дивізійникам та іншим в потребі. Покійний здобув довір'я обласного команданта американських військ і з успіхом виривав людей з лабетів репатріяційних чинників.

Переїхавши до табору в Форхгаймі біля Ноймаркту, таборяни вибрали його заступником голови свойого табору, а на голову — мґра Івана Базарка, теперішнього екзекутивного директора УККА.

В 1950-му році приїхав Покійний з дружиною Вандою з Терлецьких і донькою Іреною (тепер Стерчо) та сином Михайлом до Шикаґа, де негайно включився в українське суспіл.-громадське життя, а зокрема в працю Братства Українських Січових Стрільців і Українського Народного Союзу. Сл. п. Теодора Урбана реґулярно можна було зустріти в „Українській Бесіді", а після відходу на пенсію в Клюбі УНСоюзу ім. Є. Коновальця, в якому був він господарем впродовж п'яти років. Там працював він майже до кінця свого трудолюбивого й чесного життя. Товариші зброї відпровадили одного з Останньої Сотні УСС-ів, сл. п. Теодора Урбана, на вічний відпочинок. Під час тризни відомий громадянин і ентузіяст ветеранських організацій, інж. Юрій Артюшенко, у свойому слові з притиском назвав Покійного „соборником на ділі". І дійсно, таким він був. Був він людиною діла, а не тільки слова. Таким Його всі пам'ятатимуть.

П. Н.

Україна під контролею Москви — заявив Борис Доценко канадійським журналістам

Едмонтон. — Найновіший політичний втікач з України, д-р Борис Доценко, колишній дійсний член Академії Наук УССР, видатний знавець з ділянки теоретичної нуклеарної фізики, який залишився кілька місяців тому в Канаді як політичний еміґрант, заявив кореспондентам і студентам Албертського університету, що він ніяк не зраджує України, але Україна — під контролею Москви, і тому він відмовився повертатись до СССР. Текст цих його заяв опублікувала газета „Ґейтвей" Албертського університету. Д-р Б. Доценко сказав, що його батьки платили за те, щоб він став науковцем, і він ним став та має обов'язок служити своєму народові, як науковець. Порівнюючи життя в УССР і в Канаді, д-р Борис Доценко сказав, що канадійці більш щирі, мають більше взаємного довір'я, а в Києві — більше гіркости. Тижневик „Українські Вісті" з Едмонтону, в числ з 9-го листопада, повідомляючи про це інтерв'ю, зазначив, що у зв'язку з неповерненням науковця, між Албертським університетом і Київським університетом припинено обмін науковцями, на що д-р Б. Доценко сказав: „Від цього Київ втратить значно більше".

СЕНАТОР ДЕМОКРАТ ІЗ МІННЕСОТИ Юджін МекКарті перейняв на себе важку ролю поборювати президента Джансона за його політику у В'єтнамі, стараючися про те, щоб Демократична партія не ставила Джансона на свого кандидата в 1968-му році. Сенатор МекКарті рішений вам бути противником Президента в деяких правиборах в 1968-му році. Він заявляє, що в демократичній виборчій плятформі повинен бути окремий пункт про мир у В'єтнамі. Сенатор МекКарті домагається резиґнації державного секретаря Діна Раска. Але він не знаходить в Конґресі підтримки сенаторів і конґресменів.

64-ЛІТНІЙ ХОРВАТСЬКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ЕМІҐРАНТ, о. КРУНОСЛАВ ДРАҐАНОВІЧ, ВЕРНУВСЯ ДО ЮГОСЛАВІЇ і, мабуть, перебуває у в'язниці. 16-го вересня ц. р. він зник, коли їхав з Риму до Відня і хорватські політичні еміґранти твердили, що його вхопили аґенти Тіта. Тітовський режим закидав священикові Драґановічеві, що він „воєнний злочинець", підтягаючи під ту катеґорію всіх противників комуністичного режиму в Югославії. Тепер юґославські власті твердять, що той еміґрант вернувся добровільно, нав'язавши в Римі контакт з юґославською амбасадою.

У ЖЕНЕВІ ПОЧНУТЬСЯ В НАЙБЛИЖЧОМУ ТИЖНІ ПЕРЕГОВОРИ між Британією та арабськими націоналістами з Південно-африканської Федерації про передачу їм влади в тій країні, яка дістане з кінцем цього місяця свою державну незалежність. Практично — це означатиме, завершення ліквідації Британської морської імперії, яка втратить свою останню велику заморську базу, портфортецю в Адені над Арабським морем.

Міннеаполіс, Мінн.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

Найбільш чисельною українською громадою вірних є парохія св Константина. Парохом є о. д-р Степан Кнап. Від 3-ох літ йдуть старання, щоб збудувати нову церкву. Вже відбулося три збіркові кампанії, які принесли поважну суму грошей, 62 родини задеклярували по тисячі долярів. Ціль — зібрати 300 тисяч долярів. Рушієм цієї справи є о. парох. Збіркову акцію очолює д-р Дорощак. 50 збірщиків вив'язуються дуже сумлінно зі свойого обов'язку.

Ідея мати нову відповідну до числа населення церкву — стає нашою спільною ідеєю. З гордістю треба сказати, що з о. монс. Кнапом співпрацює ціла громада.

Другою, не менш важною справою, є бібліотека. Ще минулого року започаткована — цього року справа значно поступила вперед. У співпраці з о. парохом і за піддержкою громадянства закуплено через представництво Об'єднання Працівників Дитячої Літератури (п. Леся Храплива) в Ню Йорку коло 300 книжок. Організування бібліотеки перебрав на себе п. В. Пакуляк, учитель місцевої школи українознавства. Від весни 1967 р. взяв він на себе обов'язок представника ОПДЛ і призбирав передплатників на журнал-збірник „Ми і наші діти", який має небавом вийти з друку.

24-го вересня представник ОПДЛ улаштував Виставку української книжки, на якій був окремий діточий відділ У цьому гарному ділі помогли п-во Петришаки і п. Смулка. Заля була прикрашена кличами: Українського духа шукай в українській книжці, Рідна мова — це наш скарб, Передаймо рідну мову нашим дітям. Посередині залі підвищення з портретом Шевченка, а по боках його безсмертні слова „Учітеся". Виставка всім дуже подобалася. Відвідувачів 300 осіб. Пояснення до книжок, а головно про виховну вартість діточої літератури — давав представник ОПДЛ. При цій нагоді родичі і дітвора замовили собі багато книжок і то на поважну суму. Були й старші люди, які хотіли даної книжки, бо „я її забути не можу ще з дому, з читальні". Книжка мусить піти в народ, даймо піддержку для ОПДЛ, скріпім видавничий фонд, приймім книжку до наших хат, навчім любити і читати книжку нашу дітвору, то добре зерно принесе гарний плід.

Того самого дня, як в школі відбувалася Виставка книжок, наш парох, о. монс. Кнап розділив між школярів 9 нагород у формі популярних наших повістей та оповідань враз з невеликими грошовими подарунками. Нагороди ці давав о. монс. зі своїх власних фондів. Кожний школяр мав прочитати п'ять книжок і написати зміст з прочитаного. Їхні праці оцінила Комісія, зложена з 3-ох учителів нашої школи. Нагороди одержали: Іванюк Нуся, Братік і сестричка Марійка та Езген Кміти, Роман Козак, Три сестрички Марта, Христина і Тереня Пакуляки, Татарин Орест та Смулка Роман. Найбільше прочитав книжок Татарин Орест. Це були другі з черги змагання в читанні українських книжок за час побуту о. Кнапа. При Українській бібліотеці при нашій школі буде спеціяльний Діточий відділ. Є в пляні закупити книжок ще бодай за 500 дол.

Цей початок може бути приміром до наслідування не тільки для шкіл, парохій, але й для інших молодечих організацій. По деяких наших Домах партійних чи народніх є тільки столики більярдові, а за книжкою треба шукати зі свічкою в руках. Тяжко собі уявити виховника без доброго запасу відповідних книжок. І замість ляментувати, нарікати і класти рідну мову на друге, або ще гірше місце, і писати „великих слів велику силу", ще не пізно діло направити, тільки взятися чесно за це, направду, святе діло. Дав би Бог, щоб на СКВУ і в цій справі був розумний почин.

Василь Пакуляк

Українці на зборах Німецького Товариства Студій Східньої Европи

Німецьке Товариство Студій Східньої Европи відбуло 18 до 20 жовтня річні загальні збори у Мюнхені, в університетській будівлі. Справжні загальні збори тривали всього півтори години — решту часу виповнили студійні дні на тему: „Російська революція 1917-го року та її відгук у Німеччині". З українського погляду зокрема цікаві були доповіді „Право самовизначення народів та загальні людські права у російській революції (проф. Борис Майснер, Кельн) та „Комунізм і націоналізм" (професор Евген Лемберґ — Франкфурт).

Проф. Майснер (що кілька разів згадував про Українську Центральну Раду) назвав царську Росію „тюрмою народів". Це викликало довшу репліку д-ра Еміля Берґера (професора середньої торговельної школи з Лінцу), який, дарма що росіянин (з сильним російським акцентом), представився як українець. Пробував доказувати рівноправність неросійських народів, наводячи імена таких всеросійських діячів як Родзянко і Церетелі Твердив теж, що не було ніякої дискримінації і що саме в Росії процвітала українська література, даючи таких геніїв, як Гулак-Артемовський та Квітка-Основяненко, коли в Австрії не було ніякого замітного українського письменника крім Франка.

Відповів йому д-р Богдан Осадчук (з Берлінського Вільного Університету), з одного боку вказуючи на незгідність з історичною дійсністю; в Росії не було можливостей для українського життя, політичного ні навіть культурного, тому його осередок перенісся був до Галичини. Д-р Богдан Галайчук (з Понтифікального Католицького Університету в Арґентині) добавив одну подробицю: Валуєвський указ.

1. ,Гао у-ікт - япеліуно

Після вийнятково цінної доповіді проф. Лемберґа, взяли широку участь у дебаті д-р Осадчук та д-р Галайчук. Перший зробив дуже цікавий, подрібний причинок до історії европейського Сходу. Другий, оперуючи катеґоріями доповідача, широко з'ясував т. зв. національний марксизм у Латинській Америці, започаткований Троцьким (під час побуту у Мехіко) та розвинений низкою талановитих теоретиків; тепер знайшов він реалізатора в особі Фіделя Кастра. Проф Лемберґ подякував бесідникам за доповнення та підчеркнув вагу обслиду над латиноамериканським національ-марксизмом.

Крім названих вгорі українців на студійних днях були присутні також д-р Борис Левицький (автор багатьох совєтознавчих книжок) та мґр Роман Зибенко (економіст з Інституту Обслиду СССР).

Б. Г.

Боффало, Н. Й.

ВИШИВАНІ ВЕЧЕРНИЦІ ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ООЧСУ

В просторих приміщеннях Українського Дому „Дніпро" в Боффало відбулися 28-го жовтня заходами членок відділу ОЖ ООЧСУ Вишивані Вечерниці.

Репрезентаційна заля була удекорована квітами соняшників і при змінних світляних ефектах робила гарне враження. О годині 9-ій вечерниці відкрила коротким словом пані М. Квасницька і повідомила, що дохід з вечерниць призначений на видання ювілейної книги про УПА та запросила на аранжера п. директора Василя Шарвана, який успішно проводив танцями і програмою.

В мистецькій програмі, яка чергувалася з танцями, виступали квартет сумівок „Горлиці" під проводом виховниці панни Христини Були при акомпаніяменті оркестри п. М. Телюка, танцювала група СУМА в народніх строях під проводом п. Юрія Гудемюка, оригінальна Гуцульська оркестра під управою п. Михайла Мочерняка. Виконання мистецької програми було на доброму рівні.

Переведено було відзначення кращих вишиваних строїв. Окреме жюрі під проводом пані Стефанії Мороз, признало першу нагороду — інкрустовану українську касету — за жіночий стрій, вишиваний „низинкою", пані Казанівській з Ніяґара Фоллс. Перше відзначення за вишиваний стрій признано пані Софії Головатій і друге відзначення — пані Анні Яцишин. Першу нагороду — бронзову статуетку Тараса Шевченка — за вишивану сорочку одержав п. Іван Дроздовський, перше відзначення п. М Кобилецький зі Сант Кетрин, Канада і друге відзначення п. Микола Бурак з Боффало.

Присутніх на забаві було коло 300 осіб. Мило вражала присутність на забаві численної групи молоді.

Уміло ведена аранжером програма, добра оркестра п. М. Телюка і смачний буфет, приготований панями з ОЖ власним коштом, спричинилися до витворення симпатичної, родинної атмосфери на забаві, яка затягнулася до 3-ої години по півночі.

Паням з ОЖ належиться признання за добре зорганізовану імпрезу на корисну національну ціль.

С. Ж.

● **Рада Безпеки Об'єднаних Націй засудила Портуґалію** за те, що вона допускає використовування португальської колонії Анґолі в Африці, як бази для організування й перекидання до сусіднього Конґа білих військових наємників.

ТАРЗАН, Ч. 5907. Тарзан дораджує!

Д-р Луц потішав Кевенду. — Я допоможу вам дістати вашого сина, навіть якби я мав бути принадою . . .

— Ні, перервав Тарзан. — Цей зрадливий знахар напевно пробуватиме вбити обидвох: вас і хлопця . . .

— Він, мабуть, сховав вояків недалеко місця зустрічі . . . але, — мавполюд додав із зворушенням, — коли зможемо знайти табір Найбока перед полуднем зможемо засісти в засідку на нього!